

MIMBOANE MINLÔMAN

Ngaka'a Mfufub Nsisim

(Mat 28 :18-20 ; Mark 16 :15-19 ; Luk 1 :1-4 ; 24 :33-51 ; Ef 4 :8-10)

1 1 A Téôfilus, ma me nga tili kalate ya ôsu ajô mam mese Yésus a nga taté bo a ye'ele, 2 akekui môs a nga nyoñeban e yôb éyoñ éte a maneya ve abendé a ngul Mfufub Nsisim e be minlôman a nga tob. 3 Ane a nga liti émien a vee e be be, éyoñ éte a maneya wu mintae, a mendem abui, a yene'é e be be nté melu mewôm enyin, a kobô'ô fe be ajô éjôé Zambe. 4 Nde éyoñ ba be be be nga too, a nga ve be atĩne na, be bo te kôlô e Yérusalem, ve yange ngaka'a Tate, nje mi nga wô'ô a ma. 5 Amu na, Yôhanes a nga baptizô a mendim, ve mia, teke'e melu abui ôsu, mi aye baptizôban a Mfufub Nsisim.

Mbetane Yôbe Yésus

6 Ajô ete éyoñ be nga sulan, be nga sili nye na, A Nti, ye éyoñe ji nje w'azu beta telé éjôé e Israël ? 7 A nga jô be na, D'ayiane ke na mi yem biyoñ, nge mimbu, Tate a nga telé a ngulenjôane jé émien. 8 Ve mi aye nyoñ ngu, éyoñ Mfufub Nsisim a soya e be mia, a mi aye bo bengaa bam e Yérusalem, a e Yudéa ase, a e Samaria, akekui susu'a si. 9 Nde éyoñ a nga mane jô mejô mete, bebien be lôô, ane a nga ke e yôb ; ane nkut ô nga solé be nye e mise mab. 10 Nde éyoñ be ngenan be fombô'ô e yôb éyoñ éte a kelek, ô lô'ô, befam bebaé be ntele be fefe, be be'e bifumulu mengômesan. 11 Ane be nga jô na, A befam ya Galiléa, amu jé mi atebe a fombô e yôb été? Yésus nyô, a te nyoñeban e yôb a kandane mia, aval ete fe a ye so ane mi ate yene nye a kelek e yôb.

Ntoban Ejiane Yudas

(Mat 26 : 14-16, 46-50 ; 27 : 3-10; Yôh 12 : 4-6 ; Besam 69 : 26 ; 109 : 8)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

12 Eyoñ éte be nga bulan e Yérusalem, be so’o nkôl b’aloene na, Nkôl Beôlivié, ñwô ô ne bebé Yérusalem nté dulu ya môse sabbat. 13 Nde éyoñ be nga nyiin e nlam, ane be nga bet étun nda ya yôb, Yôhanes a Yakôbus a Andréas; Filip a Tômas, Bartelemias a Matéus; Yakôbus mon Alféus, a Simôn Zélôtes, a Yuda mone Yakôbus. 14 Bese be nga too nleme wua, be mbe mban e meye’elan fufulu, ba be binga ane Maria nyia Yésus, a bobenyañe bé.

15 Nde melu mette Pétrus a nga tebe tetele e zañe bobenyañ (ékôane bôt éte é nga to bôt ane ntet a mewôm mebaé) ane a nga jô na, 16 A bobējañ, ntilan ô nga yiane tôéban, ñwô Mfufub Nsisim a nga kobô ôsusua anyu David ajô Yudas, môl a nga bo nlitizen ya ba be nga bi Yésus; 17 amu a nga lañeban ane môte wua ya be bia; a nyoñe fe ngab ésaé ji été. 18 Môl ate a nga kus éfuse si a ma’an ya ékotekote jé; ane a nga biban e si, abum ve la’é, ane miñya mise mi nga vam atan. 19 Ane bôte bese be nga too e Yérusalem be nga yeme jame di; nalé ate éfuse si é nga yôléban e nkôbe wobe na, Akeldama, e ne na, Efuse si Metyi. 20 Amu e ne ntilan e Kalate Besam na,

“Etaba’a jé é bo’o élik,

môl te tabe été ;

a na,

«Môl mfe a nyoñe éto mba’ale jé”.

21 Ajô ete, d’ayiane bo na, mfa’a ya befam be nga too nsamba wongan nté ôse Nti Yésus a nga bo a nyi’i a kuik e be bia, 22 ataté éyoñ ya mbaptizô Yôhanes akekui môs a nga nyoñeban e yôb e be bia, môte wua ya été a bo’o ngaa ya ñwômane wé e nsamba wongan. 23 Ane be nga télé bebaé : Yôsef, môl a lobane na, Barsaba; a too jôé afe na, Yustus; nalé fe Matias. 24 Ane be nga ye’elan a jô na, A Nti, wo w’ayeme minlem mi bôte bese, liti’i e bôte bebaé ba, nyô w’atob été, 25 na a nyoñ éjian ya ésaé ji a éto nlôman, Yudas a nga lik, ane a ye ke e vôme wé émien. 26 Ane be nga bo asimba, ane asimba e nga bi Matias. Nalé a nga nyoñ éto e nsamba minlôman awôm a wua.

Rev. Matthias
Secrétaire Général

Nsoan Mfufub Nsisim

(Yôél 2: 28-32 ; Mat 3: 11; Yôh 14 :16, 17, 26 ; 1 Kor 12 :13)

2 1 Nde éyoñ môse Pantekôt ô nga kpwaan, be nga too fufulu vôme wua bese. 2 Nde atemeteme na, éduñ é nga bo, é so’o yôb été, é to aval ane évuñulu j’avuñ ngu; é nga jaé ngum nda e vôm be nga too. 3 Ane be nga yen ayem e funa’an ane nduan, e sala’an a bebe e be môt ase ya été. 4 Ane bese be nga jaé a Mfufub Nsisim, a taté kobô minkobô mife, aval ane Mfufub Nsisim a nga ve be ngul ya kobô.

5 Nde Beyude be nga too e Yérusalem, be mbe bôt be nga ko Zambe woñ, be so’o meyoñ mese ya yôb e si. 6 Nde éyoñ éduñ éte é nga bo jama bôt a nga sulane vôme wua, fe’e njañan, amu môt ase ya été a nga wô’ô be kobô’ô nkobô wé émien. 7 Ane be nga too fe’e ne vemaa a semé, be na, Mi lôô, ba besese’e b’akobô ba, ke be ne bôt ya Galiléa? 8 Nde bi awô’ô aya, môt ase nkobô a nga bialé wô? 9 Bôt ya Partia, a Média, a Elam ; nalé fe bôt be too e Mésôpôtamia, a Yudéa, a ba be too e Kapadôsia, a Pontus, a Asia; 10 nalé fe ba be too e Frigia, a Pamfilia, a Egipten, a mefôla ya Libia me ne melat a Kiréné, a mintabe mi aso e Rôm, 11 Beyude ba be bemvône bab; a bôt ya Kréta, a ba ya Arabia; bi awô’ô be totôk bitôto’o mimboane mi Zambe e minkobô miangan. 12 Nde bese be nga bo fe’e ne vemaa, be nto ane mekut, nyina ajô’ô nyô mbo’o na, Ajô di d’asu’ulan aya? 13 Ve bevo’o be nga kpwe’ele be na, Be nto njalan a mfefé wain.

Nkobô Pétrus Ya Pantekôt

14 Nde Pétrus a nga tebe ba be beyé’é awôm a wua, a bete tyiñ e yôb a kobô’ô be na, A beébe Beyude, a mia bese mi too e Yérusalem, yemekane jame dina, mi baé fe melo mfa’a ya bifia biam. 15 Amu na, bana be nji so’o bilam, aval ane mi avek, amu môs ô nto mewolo ébu. 16 Ve jame di e ne di e nga jôban anyu Yôél nkulemejô na,

17 “ Zambe a jô na, Melu m’asu’ulan, a ye bo na,

M’aye sôé minsône mise Nsime wom;

Bone benan, befam a binga b’aye kulu mejô,

Bendômane benane fe b’aye yene miñyanan,

Rev. Matthias
Secrétaire Général

A bemvendé benan b'aye yem biyeyem.

18 Yaa, m'aye sôé bebobisaé bam, befam a binga,

Nsisime wom; melu mete b'aye kulu mejô.

19 M'aye liti bitua bi mam ya yôb e yôb :

Metyi, nduan, a ndutuu ya ôtita.

20 Jôb d'aye veñesan dibi,

A ngon é bo metyi,

Osusua ya Môs Nti ô za bo'ok, beta môs,

(a wu ya melitan.)

21 Nde a ye bo na, bôte bese môt a ye loene jôé Nti,

a ye nyiiban.”

22 A mia beébe bôtô ya Israël, vô'ôla'ane mejô ma : Yésus ya Nazaret, môt Zambe a nga liti mia a biwôlô mimboan a bitua bi mam a mendem, mam Zambe a nga bo e zañe jenan a nye, avale fe ane miabebian mi ayem, 23 môt ate a mbe ntiian aval ane ngume fek a ñyemane Zambe a nga taté yem, nnye ate mi nga tyelé e krôa ya wôé nye e mo me bôt b'abiasé metiñ; 24 ve Zambe a nga wômôlô nye vôm a nga kuli ngata'a ya awu; amu e vo'o vaé nye. 25 Amu David a jô ajô dé na,

“Me nga lôô Nti asu dame kom ése;

Amu a ne me mbonnôm, nalé m'aye bo te fô'ôban ;

26 Amu ajô ete nleme wom ô nga yen mvaé,

a ôyeme viam ô nga vak;

nalé fe minsône miam mi aye wo'an a ndinlem.

27 Amu na, w'aye bo te lí'i éyiñe jam e Etôtôlan,

nge jibi na, Mfufube wôé ô bo ébo.

28 O nga liti me mezen ya ényiñ ;

W'aye jalé me a mevak asu dôé. »

Rev. Matthias
Secrétaire Général

29 A bobajañ, me ne ngul ya jô mia ne ngeañ, ajô mvamba David na, a nga wu, a jambe fe, nalé fe soñe jé é ne e be bia azukui môse wu. 30 Ajô ete, vôm a mbe nkulumejô, a yeme fe ane Zambe a nga kane nye ngana na, a ye tooé môte wua, mvoñ ya ébô'ô jé, éto njôô jé, 31 vôm a nga taté yeme jam ete ôsu, a nga kobô ajô ñwômane Krist a ye wômô ; amu Zambe a nji lí'i nye e Etôtôlan, nalé fe minsôn mié mi nga bo te bo ébo. 32 Yésus ate, nnye Zambe a nga wômôlô, bia bese bi ne bengaa. 33 Ajô ete, vôm a nto mbetan e yôb, a tabe e mbonnôme Zambe, a vôm a maneya nyoñ ngaka'a Mfufub Nsisim e be Esa, ajô ete a sôéya nye ane miabebien mi ayen a wôk. 34 Ve David a nga bo te bet e yôb été, ane émien a jô na,

« Nti a nga jô Nti wome na,

Tabe'e si e mbonnôme wom

35 Akekui m'aye bôôé besiñe bôé ételemebo jôé.”

36 Ajô ete, nda bôt Israël ése é tame yeme bebela na, Zambe a teléya nye, a bo Nti a Krist, Yésus ate, nnye mia mi nga tyelé e krôa.

37 Nde awô'ô be nga wô'ô jam ete, minlem mi nga tyí'i be; nde be nga jô Pétrus a minlôman mivo'o na, A bobajañ, bi aye bo aya? 38 Ane Pétrus a nga jô be na, Kôñela'ane minlem, mi baptizôban, môt ase ya be mia, amu jôé Yésus Krist, mi nyoñ njamane mam abé; nalé mi aye nyoñ mveane Mfufub Nsisim. 39 Amu na, ngaka'a é ne jôme jenan, a bone benan, a ba bese be ne ôyab, abime bôt Nti Zambe wongan a ye loen e be émien. 40 Ane a nga tu'a yemete mejô ma a mejô mefe abui, a lebe be na, Nyí'ane miabebien, mi kandane miaé bôt ô ne ékotekote wu. 41 Ajô ete nde, ba be nga kañese mejô mé be nga baptizôban, bebé ane bôt toyini éla be nga kô'ôlan e be be môs ôse. 42 Ane be nga ke ôsu mban, ve kabetan ñye'elane minlôman, a mfulane minlem, a mbe'ane fembé, a meye'elan.

Eyiñ E Zañ Bebuni

43 Ane woñ a nga bi môt ase. Nde minlôman mi nga bo bitua bi mam a mendem abui. 44 Ane ba bese be nga mane buni, be nga too vôme wua, be ba'ale'e biôm bise fufulu. 45 Be nga kuane fe bifuse bi si a biôm be nga bili, be kaba'ane bie bôte bese, abim môt a nga bili ôsame. 46 Nde môs ane môs, be mbe mban ya ke e tempel, be too nleme wua, be be'e fembé e male mab; a be nga bo be ja'a bidi a mevak a mvam minlem, 47 be seké'é Zambe, be mvama'ane fe bôte bese. Môs ane môs, Nti a nga bo a kô'ôla'ane ba b'anyiiban.

Mbôbôk W'asaéban E Mbési Tempel

(M.M. 4:9-22; 9:32-35; 14:8-10)

3 1 Pétrus baa Yôhanes be nga bet e tempel awolo meye'elan; na, awolo lale. 2 Bôt be nga bo be beke'e fam éziñ, é too mbôbôk aso abume nyia, be nga bo be bô'é nye môs ane môs mbési tempel, b'aloene na, Abeñ, ane a ye ja'é mvolan e be ba b'anyiin e tempel. 3 Ayen mô't ate a nga yene Pétrus baa Yôhanes, be ye'e nyiin e tempel été, a nga ye'elane na, be ve nye mvolan. 4 Nde Pétrus a nga beme nye mis e nyô baa Yôhanes, a jô na, Lôbô'ô bia! 5 Ane a nga bebe be, a tyô'ô na, a ye yene jôm éziñ e be be. 6 Nde Pétrus a nga jô na, Me nji bi silba nge gôlt, ve jôm me bili nje m'ave wo: a jôé Yésus Krist ya Nazaret, wulu'u! 7 Ane a nga bi nye wo ya mbonnôm, a bete nye si, nde été été mebo mé a bives ya mvoñelé bi nga nyoñ ngu. 8 Ane a nga valé si, ve tebe tetele, a wulu. Ane a nga nyiin e tempel été ba be be, a wulu'u, ve tyele si, a se'é Zambe. 9 Ane ékôane bôt ése é nga yene nye, a wulu'u, a seké'é Zambe. 10 Be nga yeme na, nnye ate a nga bo a tabe'e si Abeñ Mbé ya élume tempel, nde ete a ye ja'a mvolan. Be nga dañe semé a bo fe'e ne vemaa amu jam e nga bo nye.

Nkobô Pétrus E Mbala'asi Solômon

(M.M. 2:22-36; 4:5-12; 5:30-32)

11 Nde mô't ate a nga bi Pétrus baa Yôhanes, bôte bese be nga ke mbil e be be e mbala'asi b'aloene na, Mbala'asi Solômon, be seme'é. 12 Nde éyoñ Pétrus a nga yene nalé, a nga kobô bôte na, A beébe bôt ya Israël, amu jé mi asemé mô'te nyô ? nge na, mi abeme bia mis nyôl amu jé, aval ane nge bi boya na, a wulu a ngule jangan biabebien, nge amu nkoane Zambe woñ wongan ? 13 Zamba Abraham a Zamba Isaak, a Zambe Yakob, Zambe ya betate bangan, nnye a nga wumulu Mone wé Yésus ; nnye mia mi nga tii a kate nye asu Pilatus, éyoñ éte a maneya ty'i na a suu nye. 14 Ve mia, mi nga kat mfufub a zôsôa mô't ; mi nga ja'é na be suu mia ñwôé bôt. 15 Ane mi nga wôé Nti ényañ, mô't Zambe a nga wômôlô e miñwuan ; nnye bia bi ne bengaa. 16 Nde amu mbunan ya jôé dé, jôé dé ete d'ate ve mô'te nyô ngu, nnye mi lôô, a yem ; mbunan w'aso amu nye, ñwô w'ate bo nye mvo'é, ane mia bese mi lôô. 17 Nde éyoñe ji, A bobējañ, m'ayeme na, mi nga bo jam ete amu ndiman, avale fe ane bivete bienan. 18 Ve mam Zambe a nga kulu ôsusua anyu bekulumejô bese, Krist a yiane wu mintaé, mme mete a maneya tôé ana. 19 Ajô ete, kôñela'ane minlem, mi veñesan, nde mam abé menan m'aye tyamban. 20 Nalé mimbu ya évôvoé mi aye so e be Nti ; a ye fe lôme mia Mô't a nga teléban e be mia Krist Yésus; 21 nnye ate yôb d'ayiane nyoñ akekui éyoñe mimbu ya beta kôme

biôme bise, nje éte Zambe a nga kobô anyu mimfufub bekulumejô mié, aso melu kôa. 22 Môze a nga jô fo’o na, Nti Zambe a ye bete mia nkulumejô, a so’o bobenyoñe benan, aval ane ma ; nnye ate mi aye vô’ôlô, mam mese abim a ye kobô mia. 23 Nde a ye bo na, môt ase a ye bo te vô’ôlô nkulumejô ate a ye jaaban e zañe bôt. 24 Nde bekulumejô bese, abim e nga kobô, ataté Samuel a ba ya mvuse valé, be nga kate foé ajô melu mete. 25 Mia mi ne bone bekulumejô, a ba ya élate Zambe a nga bo betate bangan, njôan a nga jô Abraham na, E mvoñe jôé meyoñ mese ya si nyô, m’aye yen ébotan. 26 Eyoñe Zambe a nga mane télé Mone wé ôsusua, a nga lôme mia nye na, a ve bibotan, vôm a ye kôñelane môt ase ya be mia, mi kandan mbia be mame menan.

Pétrus Baa Yôhanes Asu Nsamba Betyi’i Mejô

(Mat 10:17-20, 26-33; Yôh 15:20, 21; M.M. 3:1-16; 1 Pét 3:14, 15)

4 1 Nde be ngenan be kobô’ô bôt, ane bepretre ba be évete beba’ale tempel a Besadusias be nga suan e be be, 2 be nga dañe wô’ô abé amu b’aye’ele bôt a kañete ajô ñwôman ane Yésus a nga wômô e miñwuan. 3 Ane be nga futi be mo e nyô, a futi be e nda mimbôk akekui mametyé, amu ngô’é é nto. 4 Ve abui ya ba be nga wô’ô mejô mete e nga buni ; nalé tañe befam ya été é nga kui ane toyini étan.

5 Nde tyé kpwa, bivete biab a bemvendé a betili bekalate be nga sulan e Yéroualem, (6 nalé fe Anas njô beprete, a Kaifa, a Yôhanes, a Aleksander, a abim ese e nga vumane njô bepretre). 7 Nde éyoñ be nga mane télé be e zañe jab, be nga sili na, Mi nga bo jame di a ngule za, nge a jôé za? 8 Eyoñ éte Pétrus, a too njalan a Mfufub Nsisim, a nga kobô be na, Mia bejôô ya ayoñ a bemvendé, 9 nge mi afase bia den ajô mbamba jam a nga bo nkôkon na, môte nyô a te saéban aya, 10 mia bese, yemekan, a bôte bese ya Israël na, amu jôé Yésus Krist ya Nazaret, nyô mi nga tyelé e krôa, nnye Zambe a nga wômôlô e miñwuan, amu nye nde môte nyô a tele mvo’é asu denan. 11 Yésus ate nnye a ne akok mia belôñ nda mi nga ben, nde e nto nlô akok ya abuk. 12 Nyian ô nji ke bo e be môt mfe éziñ, amu teke’e jôé afe e ne e yôbe si, e nga veban e be bôt na, bi ayiane nyiiban amu de. 13 Nde éyoñ be nga yen ayo’o nlem Pétrus baa Yôhanes, be kôme fe yeme na, be ne bôt be nji yeme kalate a zesé bôt, be nga semé, a yeme fe na, be mbe bôt ya nsamba Yésus. 14 Nde éyoñ be nga yene fe môt a nga saéban a tele fefele jab, be nga bo te ngul ya sôan. 15 Ve éyoñ be nga mane bendé be na, be kui atan aba mejô, bebien bebien be nga kobô, 16 be na, Bi aye bo bôte bana aya? Amu ba bese be too e Yéroualem be yeneya ne ngeëñ na, bôte ba be boya mfañ ndem; a bi se ngul ya sôan. 17 Ve a za

bo na, jame di e mialan e be bôt, bi tame lebe be na, be bo te fe beta kobô môť éziñ jôé ete. 18 Nde éyoñ be nga loene be, be nga ve be atife na, be bo te kobô nge ye'ele jôé Yésus ne tya. 19 Ve Pétrul baa Yôhanes be nga yalan, a jô be na, Nge e ne zôsôô e mise me Zambe na, bi vô'ôlô mia a sa Zambe, tyi'an, 20 amu bi bi vo'o jô'é kobô mam bi nga yen a wôk. 21 Nde éyoñ be nga mane lí'i be mvek, be nga suu be, teke'e yene zen be ne kame be, amu bôt, amu bese be nga wumulu Zambe amu jam e nga boban; 22 amu na, môť a ntoo ôkala mimbu a lôte mewôm menyin, nnye ndeme nsaéban é nga boban e be nye.

Bebuni B'aja'é Ngul Ya Kobô A Ayo'o Nlem

(Mat 18 : 19, 20; 2 Bejôô 19 : 14-19 ; Besam 2 : 1-4)

23 Eyoñ be maneya suuban, be nga ke e be bôte bab, a kate abim mam mese minlô beprete a bemvendé be nga kobô. 24 Nde awô'ô be nga wô'ô mam mete, be nga bete metyiñe yôb fufulu e be Zambe, be na, A Nti, wo ô nga bo yôb, a si, a mañ, a biôm bise bi ne été; 25 wo ô nga jô a ngul Mfufub Nsisim anyu David ésa wongan na,

“Amu jé Bikul bi nga yaa,

A meyoñ m'abôndé bemomo mefek?

26 Bejô bôt ya si nyô be nga kôm bité,

Beasuzo'o be nga sulane fufulu vôme wua,

Ane b'aye wosane Nti a Now'ane wé.”

27 Amu e ne fo'o bebela na, Hérôdes baa Pontus Pilatus, a fulan a biku a bôt ya Israël, be nga sulane nlame wu, na be wosan Mfufub Mboésáé wôé, Yésus, nyô ô nga wo'o mbon; 28 ane b'aye bo abim mam mese wo wôé a mbôndane fe'e wôé bi nga taté yili ôsu na, bi aye boboan. 29 Nde éyoñe ji A Nti, lôbô'ô memve'e mab, ô ve bebobisaé bôé ngul ya kobô mejô môé a ayo'o nlem; 30 womien same wo wôé mfa'a ya saé bôt a bo mendem a bitua bi mam, amu jôé Mfufub Mboésáé wôé Yésus. 31 Nde éyoñ be nga mane ye'elan, vôm be nga too fufulu a nga fô'ôban; besese'e be nga jaé a Mfufub Nsisim, be nga kobô mejô me Zambe a ayo'o nlem.

Rev. Matthias
Secrétaire Général

Biôm Bise Fufulu

(Luk 12 : 33 ; M.M. 2: 44-47 ; 2 Kor 8 : 13-15; 9 : 9; 1 Yôh 3 : 16-19)

32 Nde nsamba bôt be nga buni be nga too nleme wua a ôsimesane via; nalé fe teke'e môte ya été a nga jô na, Jôm éziñ ya biôm a bili é ne énjé, ve be nga bili biôm bise fufulu. 33 A ngul abui, minlôman mi nga kañete ajô ñwôman Nti Yésus a nga wômô, mvam abui é nga too fe e be be bese. 34 Nde ete, teke'e môt ya be be a nga too ôsame, amu abime bôt e mbe bemie bifuse bi sii, nge menda, be nga kuane bie, a zuu metañ ya biôm be nga kuan, 35 ve bôôé me si e mebo minlôman. Eyoñ éte be nga kabe me môt ase, abim e nga jembane nye. 36 Nde Yôsef, môt minlôman mi nga yôlé jôé afe na, Barnabas, jôé d'asu'ulane na, Mon ya mvolane nlem, mone Lévit, bialébiala ya Kipros, 37 nnye a nga kuan afub, a zuu moné ya été, a bôôé nye si e mebo minlôman.

Ananias Baa Safira

(Deut 23 : 21-23; Yas 7 : 19; 2 Bejôô 5 : 20-27 ; Luk 12 : 1-5, 15 ; M.M. 4 : 34-37 ; 1 Kor 5 : 13)

5 1 Ve fam éziñ é too jôé na, Ananias, baa Safira minga wé, a nga kuan éfuse si, 2 ane a nga kam éfase tañ ya été, éyoñ éte baa minga wé be maneya yili ; ane a nga zuu éfase jia, a bôôé je si e mebo minlôman. 3 Ane Pétrus a nga jô na, A Ananias, amu jé Satan a nga jaé wo nlem, ô laa Mfufub Nsisim minsos, a kam éfase tañ ô nga kuan éfuse si ?, 4 Eyoñ ô ngenan te kuane je, ke é mbe jôme jôé. Nalé fe, éyoñ é kuabaneya, é ngenan e ngulenjôane jôé womien. Amu jé ô nga tyi'i jame di e nleme wôé ? W'ate bo te laa bôte minsos, ve Zambe. 5 Nde awô'ô Ananias a nga wô'ô mejô mete, a nga ku si, a suu mvebe ; ane beta woñ a nga bi ba bese be nga wô'ô ajô ete. 6 Ane bendôman be nga kôlô e si, a vute nye éndelé été, a kee nye atan, a jame nye e soñ.

7 Nde a nga bo na, mvuse ya bebé mewolo mela, ane minga wé a nga zu nyiin, teke'e yeme jam d'ate bo. 8 Ane Pétrus a nga jô nye na, Kate ma, nge nne mi nga kuan éfuse si abim ava ? Ane a nga jô na, Yaa abim ava. 9 Nde Pétrus a nga jô nye na, Mi maneya yili aya na, mi ve'ele Nsisim Nti ? O lôô, mebo me ba b'ate jame nyo nnôm e señ me ne mbé, a b'aye kee wo atan. 10 Eté été a nga ku si e mebo mé, ve suu mvebe. Ane bendôman be nga nyiin a koé nye mbim ; ane be nga kee nye atan, a jame nye soñ e fefele nnôm. 11 Ane beta woñ a nga bi ngume kirke, nalé fe ba bese be nga wô'ô mam mete.

Abui Mendem a Bitua Bi Mam Bi Nga Boboan

(M.M. 19:11-20)

12 Nde minlôman mi nga bo abui mendem a bitua bi mam e bôt été; bôte bese be nga sulan e mbala'asi Solômon. 13 Teke'e mô't éziñ a nga zômbô lat a be, ve bôt be nga dañe semé be. 14 Nde ba be nga buni Nti be nga dañe kô'ôlan e be be, jama bôt, befam a binga bebaane. 15 Nalé ate be nga kee minkôkon atan, ja'ana minseñe minseñ, be bô'é mie binoñ a akala na, éyoñ Pétrus a ye zu, to'ana nsisiñe wé w'aye nambe bevo'o ya été. 16 Nalé fe bôt be nga so e minlam mi abômane Yérusalem, be nga zuu minkôkon a ba mimvimvine minsisim mi nga ndeñele; ane besese'e be nga saéban.

Ekpwe'ele Minlôman

(Yes 65 : 13 ; M.M. 4 :5-12, 18-20; 12 : 3-11)

17 Ve njô bepretre a nga kôlô e si, a ba bese ba be nye be nga too, ba ya ngame Besadusias, be nga jaé a mesengan. 18 Ane be nga futi minlôman mo e nyô, a kee mie e nda mimbôk. 19 Ve alu se éngele Nti a nga dii mimbé ya nda mimbôk, a kee be atan, a jô na, 20 Kela teban e tempel été, mi kobô bôt mejô mese ya Eyiñe ji. 21 Nde éyoñ be nga mane wô'ô nalé, be nga nyiin e tempel ékuna tyé, a ye'ele bôt. Nde njô bepretre a nga so a ba ba be nye be nga too, be nga sulan nsamba betyi'i mejô, a benya bômvaa ya Israël; ane be nga lôme bôt e nda mimbô'ô na, be zuu be. 22 Ve éyoñ bekeminlôman be nga suan, be nga bo te koé be e nda mimbô'ô été. Ane be nga bulan, a kate foé na, 23 Bi ate yene nda mimbo'o nya ndibane, beba'ale ya été be tele fe e mimbé yôb, ve éyoñ bi ate dii mbé, bi ate bo te koé mô't été. 24 Nde bepretre be nga wô'ô mejô mete, be nga too fe'e ne vemaama amu ajô dab, a semé ane jame di d'aye bo. 25 Ane mô't éziñ a nga suan, a kate be foé na, Befam mi nga futi e nda mimbôk, be ntele e tempel été, be ye'ele'e bôt. 26 Eyoñ éte évet beba'ale tempel é nga ke, ba be bekeminlôman, a zuu be, ve sa a évô, amu be nga ko woñ, bôt be za lume be mekok.

27 Nde éyoñ be maneya zuu be, be nga telé be ôsu nsamba betyi'i mejô. Ane njô bepretre a nga sili be, 28 a jô na, Bi nga kôme ve mia atñe na, mi bo te ye'ele bôt jôé di, ve mi jaléya Yérusalem a ñye'elane wônan, mi kômbô'ô fe zuu metyi me mô't ate e be bia. 29 Ve Pétrus ba be minlôman be nga yalane na, A Zambe a bôt, bi ayiane dañe ve Zambe mewôk. 30 Zambe betate bangan nnye a nga wômôlô Yésus, nnye mi nga wôé, ntyelan mi nga tyelé nye élé. 31 Nnye ate Zambe a nga telé e mbonnôme wé, a bo Asuzo'o a Nyi bôtô, ane a ye ve Israël nkôñelan nlem a njamané mam abé. 32 Bia fe bi ne bengaa ya mam mete, nalé fe Mfufub Nsisim, nnye Zambe a nga ve ba b'abo nye mewôk.

33 Ve éyoñ be nga wô'ô nalé, be nga dañe yaa be, be nga kômbô wôé be. 34 Ve mone Farésias wua ya nsamba betyi'i mejô été, jôé na, Gamaliel, ñye'ele metiñ, mô't a nga bili ésemen e be bôte bese, a nga tebe, A nga bendé na, be kuli be atan mon étun. 35 Ane a nga jô be na, A beébe bôtô ya Israël, taba'ane ntyel ya bo bôte ba jam. 36 Amu na, te yene melu ma me za kpwa'an, Tôdias a nga kôlô e si, a jô'ô na, a ne mfañe mô't; ane befam bébé mintete minyin be nga lat a nye. A nga wôéban, a bôte be nga tôñe nye, be nga tyamelan, a bo ve momo. 37 Mvus éte Yudas, mô't ya Galiléa, a nga kôlô e si melu bôt be nga lañeban, ve dutu bôt béziñ be nga tôñe nye. Nnye fe a nga jañ, a ba bese be nga tôñe nye be nga mialan. 38 Nde mfa'a ya jame di, m'ajô mia na, Sa'ala'ane bôte ba, jôka'ane be, amu na, nge mbôndane fe'e wu, to mboane wu, w'aso e be bôt, w'aye wu ntuk. 39 Ve nge w'aso e be Zambe, mi aye bo te ngul ya tyamelane be, mi aye yené ane bewosane Zambe! Ane be nga ve nye mewôk. 40 Nalé be nga kañese fe'e jé, nde be nga loene minlôman mi zu, be nga bôme mie, a ve mie atiñe na, mi bo te kobô a jôé Yésus, ane be nga suu mie. 41 Ajô ete nde be nga kôlô asu betyi'i mejô, be wô'ô mevak amu be yenéya aka'a bôt d'ayiane jibi ôson amu jôé ete. 42 Môs ane mô's, e tempel été a male ma, be nga bo te jô'é ye'ele bôt, a kate mbamba foé Yésus Krist.

Ntobane Bôt Zañbwa

(Nkôl 18 : 13-26 ; I Tim 3 : 8-13)

6 1 Nde melu mete, éyoñ tañe beyé'é é nga ke j'akô'ôlan abui, Beyude ya Begrek be nga kobô Hébru menyiñ, amu be nga bi minkuse miab éñbwemesé, éyoñ be nga kabe biôm mô's ane mô's. 2 Ane minlôman awôm a mibaé, mi nga loene ngume nsamba beyé'é, a jô na, A nji bo mvaé na, bia bi jô'é mejô me Zambe a viane saé e betawôlô. 3 Nde, A bobējañ, Jeñane befam zañbwal e be mia, ba bôt b'akañete ajô dab mvaé, be too njalan a Nsisim a ñyemane mam, mmbe bi aye télé na, be ba'ale éto ji. 4 Ve bia, bi aye bo mban e meye'elan, a mfa'a ya ésaé mejô me Zambe. 5 Ane jama bôt ase a nga yen éfia éte mvaé; nde be nga tobe Stéfanus, fam é mbe njalan a mbunan a Mfufub Nsisim, a Filip, a Prokor, a Nikanor, a Timôn, a Parménas, a Nikôlas, mvoñ Beyude é nga so Antiôkia, 6 mbe bete be nga télé asu minlôman. Nde be nga ye'elan, be nga beté be mo.

7 Ane mejô me Zambe me nga nenenen, a tañe beyé'é é nga kô'ôlan abui e Yéroualem, nalé fe beta nsamba bepretre a nga kañese mbunan ôte.

Rev. Matthias
Secrétaire Général

B'abi Stéfanus

(Luk 21:14, 15 ; Yôh 15:18-21; Behéb 2 : 4)

8 Nde Stéfanus, môt a mbe njalan a mvam a ngu, a nga bo beta bitua bi mam a mendem e zañe bôt. 9 Ve bôte bevo'o ya sinagôg b'aloene na, Sinagôg Beti, a bôte bevo'o ya Kiréné, a bevo'o ya Aleksandria, nalé fe ba be nga so Silisia a Asia, be nga kôlô e si, be nga doane Stéfanus. 10 Ane be nga to te ngul ya dôngan ñyemane mame wé a Nsisim a nga kobô wô. 11 Eyoñ éte be nga sôlô befam béziñ be jô na, Bi nga wô'ô ane a kobô Môze baa Zambe mejô me ébiasé. 12 Ane be nga ngômelane bôt, a bemvendé, a betili bekalate, ve kui e be nye, a bi nye, a kee nye asu nsamba betyi'i mejô. 13 Ane be nga télé bengaa minsos, be na, Môte nyô a ne te jô'é kobô mfufube vôme wu abé, nalé fe metiñ, 14 amu bi nga wô'ô a jô'ô na, Yésus ya Nazareth a ye tyame vôme nyô, a kôñelane fe biyem bi Môze a nga ve bia. 15 Ane be nga beme nye mis e nyô, ba bese be nga too si e nsamba betyi'i mejô été, be nga yen asu dé aval ane asu éngel.

Nkobô Stéfanus

(Besam 105 : 7-25; M.M. 6 : 9-15)

7 1 Ane njô bepretre a nga jô na, Ye mejô mete me ne nalé? 2 Ane Stéfanus a nga jô na, A bobejañ a betate, vô'ôla'an, Zambe ya étôtok a nga yené e be Abraham, tate wongan, éyoñ a nga too e Mesôpôtamia, te yen a za tabe'e e Karan. 3 Ane a nga jô nye na, Kôlô'ô e si jôé, a e be bivuvumane biôé, ô ke si m'aye liti wo. 4 Ane a nga kôlô si ya Kaldéa a ke tabe e Karan. Eyoñ ésa wé a wuya, nde Zambe a nga zuu nye minto'o e si mi too éyoñe jina nyô. 5 Ve a nga bo te ve nye ngab éziñ été, to'ona abim ane ébô'a abo. Ve a nga ka'a nye na a ye ve nye je é bo jôme jé émien, a mvoñe bôte jé, éyoñ éte a ngenane teke' e mon. 6 Zambe a nga kobô nalé amu mvoñe bôte jé j'aye bo ntabe e si, mbe b'aye timili je belo, a kpwe'ele je, tañe mimbu mintete minyin. 7 Zambe a nga jô fe na, m'aye tyi'i ajô ayoñ d'aye timili je belo, mvus éte j'aye zu bo me bisaé vôme nyô. 8 Ane a nga ve nye élate ya ntyi'ane metye. Nalé Abraham a nga biaé Isaak a tyi'i nye atyel e môse muame; a Isaak a nga biaé Yakob, a Yakob a nga biaé bemvamba awôm a bebaé.

9 Ane bemvamba be nga sengane Yôsef a kuane nye e Egipten ; ve Zambe a nga too e be nye. 10 A nga vaa fe nye e minju'u mié mise été, a ve nye mvam a fe'e nlem asu Faraô njô bôt ya Egipten, nnye a nga télé nye ngovina si ya Egipten a nda jé ése. 11 Ane mfumbala zaé a nga kui Egipten ase a Kanaan a beta njuk, ane betate bangan be nga bo te yene bidi. 12 Nde éyoñe Yakob a nga wô'ô na bidi bi ne Egipten, ane a nga lôme betate bangan éyoñ ôsu. 13 Wôna éyoñe baa nje Yôsef a nga kulan émien e be bobeyañe bé, ane Faraô a nga yeme nda bôte Yôsef. 14 Yôsef a nga lôme bôt be ke loene Yakob ésa wé a bivuvumane bié bise, minsisim mewôm zañbwal a mitan. 15 Ane

Yakob a nga lumbu Egipten, ane a nga wu baa be betate bangan. 16 Ane be nga be'e be a ke be e Sikem, a jame be e soñ Abraham a nga kus a tañe moné e be bone be Hémor, e Sikem.

17 Eyoñ ngaka'a Zambe a nga ka'a Abraham é nga subu bebé, bôt be nga fôé a bo abui Egipten, 18 akakui éyoñ njô bôte mfe a nga tebe Egipten, nnye a nji yeme Yôsef. 19 Nnye ate a nga joñdôlô ayoñe dangan, a kpwe'ele betate bangan, na be li'i bone bab, nalé b'aye bo te nyiñ. 20 Zia éte nje Môze a nga bialé, a too abeñ a mvaé e be Zambe, be nga yale nye ngon élal e nda ésa. 21 Nde éyoñ be nga jô'é nye atan, ane ngone Faraô é nga to'é nye, a yale nye ane mone wé émien ; 22 ane be nga ye'ele Môze fe'e ése ya Egipten, ane a nga bo éwôlô mfa'a ya mejô a mimboane mié.

23 Nde éyoñ a nga kui ôkala mimbu mewôm menyin, e nga kui nye nleme na, a ke jome bobenyañe bé, bone be Israël. 24 A nga koé môt a bômô wua ya été, ane a nga kame nyô be nga bôm ; a nga kune nye, a bibi môte ya Egipten. 25 A nga simesane na bobenyañe bé be yemeya na Zambe a nga ve be nnyian zene ya wo wé, ve be nji yem. 26 Tyé kpwa ya valé, a nga kui e be be éyoñ éte bebien bebien be ju'an, ane a nga kômbô vañe be na be tabe mvo'é, a jô be na, A bôt, mi ne bobenyañ, mi abo ntañete amu jé? 27 Ve nyô a nga bôm nyô mbok a nga sô'ôlô nye, a jô nye na, Za a nga télé wo njôô a ntyi'i mejô wongan? 28 Ye w'akômbô fe wôé ma ane ô nga wôé môte ya Egipten angô'é ? 29 Ane Môze a nga tub amu njôan ôte, a ke bo ntabe e si ya Madian, vôm ate a nga biaé bobefam bebaé.

30 Eyoñe mimbu mewôm menyin mi nga lôt, a nga yen éngel e nkôte si, e Nkôle Sinai, a too e nkaba'a nduan e mon élé été. 31 Eyoñe Môze a nga yene jam ete, a nga semé ñyenan ôte, éyoñ a nga ke bebé a fombô, tyiñ Nti é nga jô na, 32 Ma me ne Zambe beéso bôé, Me ne Zamba Abraham, a Isaak a Yakob. Ane Môze a nga fô'ôban, te fe jibi lôbô. 33 Ane Nti a nga jô nye na, Va'a besilefase mebo amu vôm ô tele a ne si é ne étyi. 34 Me yeneya fo'o étibela'a bôte bam be ne Egipten b'ayen, me wô'ôya fe mintate miab, nde me siseya si na, me vaa be. Ajô ete, za'ak, m'aye lôme wo e Egipten. 35 Môze nyô be nga ben, a jô na, za a nga télé wo njôô a ntyi'i mejô? Nnye ate Zambe a nga lôme na, a bo njôô a nyi bôtô, a wo éngel a nga yen e mon élé été. 36 Môt ate a nga kee be, éyoñ éte a maneya bo bitua bi mam a mendem e si ya Egipten a Evele Mañ, a e nkôte si, mimbu mewôm menyin. 37 Môze nyô nnye a nga jô bôte ya Israël na, Zambe a ye télé mia nkulumejô a so'o e be bobenyoñe benan aval ane ma. 38 Nyôna a ne môt a nga too a ékôan ayoñ, e nkôte si, baa éngel a nga kobô nye baa betate bangan e Nkôle Sinai, nnye a nga nyoñe mejô ya ényañ a ve bia me. 39 Nnye ate betate bangan be nga vini be w'ôk, ve sase nye, E minleme miab été be nga bulan e Egipten. 40 Ane be nga jô Aaron na, bo'o bia bezambe b'aye tebe bia ôsu, amu Môze a nga so bia si ya Egipten, bi ne te yeme jam e boya nye. 41 Melu mete be nga bo mon ényaka, be nga ve ngunemelan éte étuna'a, ve vak a mimboane ya mo mab. 42 Ane Zambe a nga kôñelan a li'i be kañe minkunda ya yôb, aval ane e ne ntilan e Kalate bekulumejô na,

“Ye mi nga ve ma mintyi’ane mi biôm a metuna’a,

nté mimbu mewôm menyin, e nkôte si, a nda Israël ?

43 Ve mi nga be’e nda éndelé Molok, nalé fe ôtété zambe Réfan ; bive’ela’a mi nga bo na mi kañ.

M’aye kab mia Babilône yat. »

44 Betate bangan be nga bili nda éndelé nkañete e nkôte si, avale fe ane Zambe a nga bendé Môte na a bo nye, aval éyeka’a a nga yen. 45 Nda éndelé éte fe betate bangan be nga kee je, ba be Yasua e si bikul bi nga bili, mbie bite Zambe a nga titan asu betate bangan azukui melu me David ; 46 nnye ate a nga yene mvam e be Zambe, a ja’é nye na, a yene zene ya lôñe Zamba Yakob étaba’a. 47 Ve Salômôn nnye a nga lôñe nye nda. 48 Ve akôsabo nalé, Medañe Bôtô, a ne te tabe menda me ne nlôñan a mo, avale fe ane nkulumejô a jô na,

49 « Yôb e ne éto njô jam ;

a si é ne ételémebo jam ;

Nti a jô na, za ndaa mi aye lôñe ma ?

Nge na, za avale vômô m’aye wo’an ?

50 Ke wo wom ô nga bo biôm bite bise?”

51 A bôt mi ne minlô ayet, ndibane minlem a melo, mi awosane Mfufub Nsisim kom ése; aval ane beéso benan be nga bo, nalé fe mi abo. 52 Môt mbé ya bekulumejô beéso benan be nga bo te kpwe’ele? Be nga wôé ba be nga kulu mejô ôsusua ajô nyô a ne Zôsôô, nnye ate éyoñe ji, mia mi boya ba be nga koñe nye, a wôé nye; 53 mia mi nga nyoñe metiñ ane béngele be nga ve, ve mi nga bo te ba’ale me.

Nlumane Stéfanus Mekok

54 Nde éyoñ be nga wô’ô mejô mete, be nga dañe yaa e minlem, be ye’e kô’é nye mesôñ. 55 Ve nye njala a Mfufub Nsisim, a nga beme mis ve yôb, a yen étôto’o Zambe. Yésus a tele e mbonnôme Zambe. 56 Nde a nga jô na, Tameka yenan, me lôô yôb e yoo, a Mone môt a tele e mbonnôme Zambe. 57 Ve be nga yôtane beta tyiñ a dibe fe melo mab, ve vibane nye e yôb fufulu. 58 Ane be nga wua nye e nlam atan, a lume nye mekok. Bengaa be nga bôé mengômesane mab e si e mebo me ndôman é mbe jôé na, Saul. 59 Nde éyoñ be lumu Stéfanus mekok, a nga ye’elane

na, A Nti Yésus, nyoñe nsisime wom. 60 Ane a nga kute meboñe si, a bete tyiñe yôb, a jô na, A Nti, te bi be abé di. Eyoñ a nga mane kobô nalé, ane a nga ke ôyo.

Saul A Nga Kpwe'ele Kirke

(Yôh 4 :35-42; 6 : 70 ; M.M. 11 :19-21; Fil 1:12-14)

8 1 Ane Saul a nga kañese awu dé. A nga bo melu mete na, beta ékpwe'ele a nga bo e kirke é mbe e Yérusalem; ane bese be nga tyamelan mefôla ya Yudéa a Samaria, vengevenge ve minlôman. 2 Ane bôte be mbe bebuni be nga jame Stéfanus e soñ, be nga yône nye beta ñyônan. 3 Ve Saul a nga tyame kirke, a nga nyiin e menda a dutu befam a binga, a futi be e mimbôk.

Mbamba Foé A Kateban E Samaria

4 Ajô ete, ba be nga tyamelan be nga ke b'akate mbamba foé. 5 Ane Filip a nga lumbu e nleme ya Samaria a kate foé Krist. 6 Nde jama bôt, nleme wua, be nga vô'ôlô mejô Phillip a nga kobô, éyoñ be nga wô'ô nye a yene fe mendem a nga bo. 7 Amu mimvimvine minsisim mi nga kôlô e be bôt abui be nga bili mie, be nga yôtane beta tyiñ; a abui e mbe miñyeyem nge mimbôbôk e nga saéban. 8 Nalé abui mevak e nga bo e nlam ôte.

9 Ve fam éziñ é nga too e nlam ôte, jôé na, Simôn; nnye a mbe mvimvi'i, bôte ya Samaria be nga semé nye, a jô'ô na émien a ne beta mô. 10 Bôte bese be nga vô'ôlô nye, a taté nyô ntok a nyô nnen, be na, Môte nyô a ne ngule Zambe nje b'aloen Anen. 11 Ane be nga vô'ôlô nye, amu melu abui be nga bo be semé' é mvi'i wé. 12 Ve éyoñ be nga buni Filip aval ane a nga kañete be mbamba foé ajô éjôé Zambe a jôé Yésus Krist, be nga baptizôban, befam a binga bebaane. 13 Ja'ane Simôn émien a nga buni, a éyoñ a nga mane baptizôban, a nga langan e nsamba Filip. Eyoñ a nga yene mendem a bitua bi mam bi boba'an a nga semé.

14 Nde éyoñ minlôman mi nga too e Yérusalem mi nga wô'ô na Samaria a maneya nyoñe mejô me Zambe, mi nga lôme be Pétrus baa Yôhanes, 15 mbe be nga lumbu wôé a ye'elan ajô dab na be nyoñe Mfufub Nsisim; 16 amu ô ngenane te kui e be mô éziñ ya be be, ve da, be nga baptizôban a jôé Nti Yésus. 17 Wôna be nga beté be mo, ane be nga nyoñe Mfufub Nsisim. 18 Nde éyoñ Simôn a nga yene na, Nsisim ô nga veban e be be a mbetane minlôman mi nga beté be mo, a nga ve be moné, 19 nye na, Va'ane fe ma ngul éte ane mô ase m'aye beté mo a ye nyoñe Mfufub Nsisim. 20 Ve

Pétrus a nga jô nye na, Moné wôé a jañek a womien, amu w'ate simiesane na ô ne nyoñe mveane Zambe amu moné ! 21 O nji bi ngab nge jôm ajô di été; amu nleme wôé ô nji bo zôsôô e be Zambe. 22 AJô ete, kôñela'ane nlem mfa'a mbia jame wôé nyô, ô ye'elane Nti, kamene ôsimesane ya nleme wôé ô ne jambane wo. 23 Amu m'ayene na ô ngenan ayôle zôñ été a ngata'a ya ékotekot. 24 Ane Simôn a nga yalane na, Miabebian ye'ela'ane Nti ajô dam, ane teke'e jam ya mam mi ate jô d'aye kui e be ma.

25 Ajô ete, éyoñ be nga mane yemete mejô mab a kobô mejô me Nti, be nga bulan e Yérusalem, be kele'e b'akate mbamba foé e minlam abui ya Samaria,

Filip Baa Miak Ya Etiôpia

(I Bejôô 8 : 41-43; Yes 53 :7, 8)

26 Nde éngele Nti a nga kobô Filip a jô na, Kôlô'ô e si, ô ke mfa'a ya nké, zen j'alumbu akôlô e Yérusalem akui e Gaza, nje é ne nkôte si. 27 Ane a nga kôlô e si a ke. O lôô fam éziñ mon Etiôpia miak, a mbe nkalakum Kandas, njô bôta minga ya Etiôpia; Môt ate a nga ke kañe Zambe e Yérusalem, 28 nde éyoñ a nga bulan, a nga to ékalik jé, a lañe kalate Yesaya nkulumejô. 29 ANE Nsisim ô nga jô Filip na, Kele e be nye, ô subu ékalik bebé. 30 Nde Filip a nga ke mbil e be nye, a wô'ô ane a lañe Yesaya nkulumejô, a nga sili na, Ye w'ayeme mam w'alañ ? 31 Ane a nga jô na, Me ne ngul ya yem aya, te na môit éziñ a liti ma ? Ane a nga ye'elane Filip na a bet, a tabe baa nye. 32 Nde afôla ya mintilan a nga lañ e mba na,

“Ane ntômba b'akee wô e éty'i mintômba;

nge ane mone ntômba a ne évô ôsu ntyeñ mintômba,

nalé a nji kui anyu dé.

33 E nsuubane si wé ntyi'an ajô ô nga nyumban.

Za a ne kañete miaé bôte wé ?

Amu ényiñe jé é nga vas e si nyô. »

34 Ane miak ô nga jô Filip na, M'aye'elane wo, Za a ne ajô nkulumejô a kobô di ? Ye ajô dé émien, nge ajô môite mfe ? 35 Wôna Filip a nga kui anyu dé, a taté ntilane wu, a nga kate nye mbamba foé Yésus. 36 Ane be kele'e e zenezen, nde be nga kui vôm mendim me mbe, ane miak ô nga jô na, O lôô, mendim me ne va! Jé j'akame me na, me bo te baptizôban ? [37 Nde Filip a nga jô nye na , Nge

Rev. Matthias

Samuel Gburegi

w'abuni a nlem ôse, nalé a ne ngul ya bo. Ane a nga yalane na, M'abuni na Yésus Krist a ne Mone Zambe.] 38 Nde a nga bendé na ékalik é tebe, ane be bebaane be nga sis e mendim, Filip baa miak, ane a nga baptizô nye. 39 Nde éyoñ be nga kôlô e mendim, Nsisim Nti ô nga to'é Filip; miak ô nji beta yene nye, nde a nga ke e zene jé a mevak. 40 Filip a nga yené Azôt, éyoñ a nga lôlô a kele a kate mbamba foé e minlam mise, akekui a nga kui e Kaizaréa.

Nkôñelane Nleme Saul

(M.M. 22: 6-16; 26: 12-18)

9 1 Ve Saul a ngenan a vuñuk a ayok ñwôéane beye'é be Nti, ane a nga ke e be njô bepretre, 2 a ja'é nye bekalate a ye liti besinagôg ya Damas, nge a ye koé bevo'o b'atôñe zen éte, befam nge binga, a ye zuu be nka'an e Yérusalem. 3 Nde éyoñ a nga wulu, a nga kui bebé e Damas, atemetem, éfufub é nga so e yôb, é nga faé nye mbôma'ane. 4 Ane a nga wô'ô tyiñ é jô'ô nye na, A Saul, w'akpwe'ele ma amu jé? 5 Ane a nga jô na, O ne za, A Nti ? Nye na, Ma me ne Yésus, môl w'akpwe'ele ; 6 ve kôlô'ô si, ô nyiin e nlam, nde b'aye kate wo jam w'ayiane bo. 7 Befam ba be be be nga ke be nga tebe bivô, be wô'ô tyiñ, ve te yene môl éziñ. 8 Ane Saul a nga kôlô e si, nde éyoñ a nga kui mis, a nji bo ngul ya yene jôm ; ane be nga bi nye wo, a kee nye e Damas. 9 A nga tabe melu mela, teke'e yen, ja'ane di nge nyu.

10 Nye'é éziñ a nga too e Damas, jôé na, Ananias, Nti a nga jô nye e ñyenan été na, A Ananias, Nye na, Me nyô, A Nti. 11 Nde Nti a nga jô nye na, Kôlô'ô e si, ô ke e njoñ w'alobane na, Zôsôô, ô jeñe Saul, môte ya Tarsus, e nda Yudas ; amu ô lôlô a ye'elan, 12 nde a yeneya fam éziñ é too jôé na, Ananias, é nyi'in a beté nye mo, ane a ye beta yen. 13 Ane Ananias a nga yalane na, A Nti, me nga wô'ô ane bôt abui b'akobô ajô môte nyô abim abé a nga bo mimfufub miôé e Yérusalem; 14 a vana fe a bili ngulenjôan j'aso e be minlô bepretre, na a ka'a bôte bese baloene jôé dôé. 15 Ve Nti a nga jô nye na, Kelek, amu a ne ntobane vie'e wom mfa'a ya be'e jôé dam asu biku, bejô bôt a bone be Israël. 16 Amu me m'aye liti nye abime mam a yiane jibi amu jôé dam. 17 Nde Ananias a nga kôlô, a nyiin nda, a beté nye mo mé, a jô na, A Mojañe Saul, Nti Yésus a nga yené e be wo e zen ô nga so, nnye a te lôme ma na, ô beta yen, a jaléban a Mfufub Nsisim. 18 Nde atemetem, biôm ane bibas bi nga ku bi so'o mise mé, ane a nga beta yen. Wôna a nga kôlô e si a baptizôban, 19 ane a nga di bidi a bo ngu.

Saul A Kate Mbamba Foé E Damas

A nga tabe melu méziñ ba be beye' é e Damas. 20 Nde été été, a nga kañete Yésus e besinagôg été na, A ne Mone Zambe. 21 Bôte bese be nga wô'ô nye, be nga semé, be na, Ye sa nyina nnye a nga tyame bôt be nga loene jôé di e Yéroualem? Nalé fe a zuya vana amu jame dina na, a kee be nka'an e be minlô bepretre. 22 Ve Saul a nga dañedañe nyoñ ngu, a te'e Beyude be nga too e Damas, a kpwaane be na, Yésus a mbe Krist.

Saul A Tub Beyude

(M.M. 22 : 17-21 ; Gal 1 : 18-24; 2 Kor 11 : 32, 33)

23 Eyoñ melu abui me nga lô't, Beyude be nga bo émo' o ya wôé nye, 24 ve émo' o jab é nga kulan e be Saul. Be nga ba'ale mimbé mi aka'a ya nlam môse ba alu, amu na be wôé nye; 25 nde beye' é bé be nga nyoñe nye aluse, a suu nye e si éwom aka'a yat a too ékat été.

Saul A Ne E Yéroualem

26 Nde éyoñ a nga suan Yéroualem, a nga ve'ele ke lat a beye' é ; ane bese be nga ko nye woñ, be nji buni na a nto ñye' é. 27 Ve Barnabas a nga nyoñe nye, a kee nye e be minlôman, a kate be aval ane a nga yene Nti e zene yôb, ane a nga kobô nye, a ane a nga kañete jôé Yésus et Damas a ayo' o nlem. 28 Nalé a nga bo a nyi'in a kuik ba be be e Yéroualem, 29 a kañete' e jôé Nti a ayo' o nlem. A nga kobô a doane Beyude ya Begrek; ve be nga jeñe na be wôé nye. 30 Eyoñ bobenyañ be nga yeme nalé, be nga lumbu a nye e Kaizaréa, a lôme nye e Tarsus.

31 Nalé ate Kirke, afôla ese ya Yudéa a Galiléa a Samaria, é nga too mvo' é a ñyemetan; é wulu' u a woñe Nti, a mvolane Mfufub Nsisim, é nga fôé abui.

Nsaéban Enéas

32 Eyoñe Pétrus a nga bo a lôta'ane zañe jab bese, a nga lumbu fe e be mimfufub mi nga to e Lida. 33 A nga koé fe mô't éziñ wôé, jôé na, Enéas, nnye a nga bô énoñ mimbu muam, a nga mane yemele. 34 Ane Pétrus a nga jô nye na, A Enéas, Yésus Krist a saé wo, kôlô'ô e si, womien kôme' e énoñe jôé. Ane a nga kôlô e si été été. 35 Nde bôte bese be nga too e Lida a Saron be nga yene nye, ane be nga kôñelan et be Nti.

Dorkas A Bulane Nyiñ

(1 Bejô 17 : 17-24; 2 Bejô 4 : 18-37 ; Luk 7 : 11-17; M.M. 20 : 7-12)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

36 Nye'a minga éziñ a nga too e Yopé, jôé na, Tabita, nde d'asu'ulane na Dorkas. A nga too njalan a mbamba mimboan a mam ya mvam a nga bo a bo'ok. 17 Melu mete a nga kon a wu; nde éyoñ be nga mane wo'o nye mendim, be nga bôôé nye étune nda ya yôb. 38 Amu Lida a mbe bebé Yopé, ane beye'é be nga wô'ôtane na, Pétrus a ne wôé, be nga lôme bôte bebaé be ke ye'elane nye na, Jika'a zu e be bia, te bem. 39 Nalé Pétrus a nga kôlô e si, a ke ba be be. Eyoñ akuiya, be nga kee nye étune nda ya yôb. Minkuse mise mi nga tele nye fefel mi yônôk, be liti'i nye biwoman a mengômesan, bi Dorkas a nga bo a bo'ok nté ba be be be nga too. 40 Pétrus a nga kuli bese atan, a kute meboñe si a ye'elan; nde a nga veñsan mfa'a mbim ô mbe, a jô na, A Tabita, kôlô'ô si. Nde a nga kui mise mé, éyoñ a nga yene Pétrus, a nga tabe totoo. 41 Ane Pétrus a nga same wo, a bete nye e si. Wôna a nga loene mimfufub a minkus, a kee be nye a vee. 42 Ngume nname ya Yopé melu ô nga yeme jam ete, abui e nga buni Nti. 43 A nga beta tabe Yopé melu abui, e be Simôn nkômbikôb

Pétrus Baa Kornélus

(Besam 112: 4 ; 145: 18, 19; Yes 56 : 6, 7: M.M. 10 : 30-35; 11 : 13, 14)

10 1 Fam éziñ é mbe e Kaizaréa, jôé na Kornélus, évet ntete bezimbi, a so'o nsamba w'alobane na, Italia, 2 a nga kañe Zambe a ko nye woñ, a nda jé ése, a nga bo a bo'o bôte mvam a ésôs, a ye'elan'ane Zambe mban. 3 Eyoñ môs ô nto bebé ane mewolo mela, a nga yen ne ngeëñ éngela Zambe e ñyenan été, a nyi'in a jô nye na, A Kornélus. 4 Nde a nga fombô nye a fô'ôba'an, a jô na, Jé é bo A Nti, ane a nga jô nye na, Meye'elane môé a mimveane ya mvam w'abo bi kuiya ôsimesan asu Zambe. 5 Eyoñe ji, lôme bôt e Yopé, be zuu Simôn b'aloene Pétrus; 6 a to e be Simôn NKômbikôb, nda jé é ne mfôme mañ. 7 Nde éyoñ éngel a nga kobô nye a kôlôya, a nga loene bôte bebaé ya bongôbisaé bé, nalé fe mone bezimbi a mbe nkañe Zambe mfa'a ya ba be nga bo be ba'ale nye, 8 ane a nga kañete be mam mesese'e, a lôme be e Yopé.

9 Tyé kpwa, éyoñ be nga ke e zene jab, be nga kui bebé nlam, ane Pétrus a nga bet andil e yôb, a ke ye'elan, bebé ane zañe môs. 10 Ane a nga wô'ô zaé, a kômbô'ô di. Nde nté be nga yam bidi, a nga ku som, 11 a nga yene yôb e yoo, jôm éziñ é sisik, aval ane beta ndombo éndelé, é bili meku'u menyin, é suuba'an e si: 12 betit mebo menyin mevale mese be too été, nyô j'anyi'itan, a anon ya yôb. 13 Ane tyiñ é nga kui e be nye na, A Pétrus, kôlô'ô e si, wôék, ô di. 14 Ve Pétrus a nga jô na, Teke'e, A Nti, amu me nji tame di zesé jôm nge ji é ne mvin. 15 Ane tyiñ é nga beta kui e be nye éyoñe baa na, Jôm Zambe a maneya tun, wo te yene je zesé jôm. 16 Jam ete e nga boban biyoñ bila, nde été été, jôm éte é nga beta nyoñeban e yôb été.

17 Pétrus a ngenan a too fe'e njañan ajô ñyen an ôte a nga yen ane w'asu'ulan, ô lôô, befam Kornélus a nga lôm be maneya sili nda Simôn, be ntele e mbé élum, 18 be lô'en a sili nge Simôn a ne jôé afe na, Pétrus, a ne valé. 19 Eyoñ Pétrus a ngenan a bindi'l ñyen an ôte nlem, ane Nsisim ô nga jô nye na, O lôô, befam bela b'ajeñe wo. 20 Kôlô'ô e si, ô sis, a ke e nsamba wob, te ku'ubu, amu ma m'alôme be. 21 Ane Pétrus a nga sis e si mfa'a befam bete be nga too, a jô na, Ma me ne mô't mi ajeñ. Mi soya a za éfia? 22 Be na, Kornélus, évet ntete bezimbi, zôsôa mô't a nko Zambe woñ, nnye ngum ayoñe Beyude w'akañete nye mvaé, nnye mfufub éngel ô nga lebe na, a bañete wo ô ke e nda jé, a na, a wô'ô mejô w'aye kobô. 23 Ane a nga nyiñeli be, a tooé be e nda.

Tyé kpwaa mbok, ane a nga kôlô e si, a ke e nsamba wob, a bobenyañe bevo'o ya Yopé be nga ke e nsamba wé. 24 Tyé kpwaa ya valé, be nga nyiin e Kaizaréa. Kornélus a nga too a yange'e be, a nga mane sulane bivuvumane bié a benya bemvôé, vôme wua. 25 Nde anyiin Pétrus a nga nyiin, Kornélus a nga tôbane nye, a ku si e mebo mé, a kañe nye. 26 Ve Pétrus a nga bete nye e si, a jô na, Kôlô'ô e si, mamiene fe me ne mô't. 27 Nde éyoñ baa nye be nga laan, ane a nga nyiin e nda été, a koé bôt abui be maneya sulan. 28 Ane a nga jô be na, Mia mi ayem ane e ne étyi na mone Beyude a lat a mona biku, nge ke jome nye. Ve Zambe a litiya me na, me bo te jô na, mô't éziñ a ne zesé nge mvin. 29 Nalé m'ate so de, te mfete , éyoñ mi bañeteya ma. Ajô ete m'asili mia na, Za ajôô mi nga bañete me de ? 30 Ane Kornélus a nga jô na, Den melu menyin, bebé awolo di, me nga bo meye'elan e nda jam, awolo lale ; ô lôô, mô't a ntele me ôsu, a be'e ngômesan j'angemban, 31 a jô na, A Kornélus, meye'elane môé me maneya wô'ôban, a mvean w'ave bôt mimvolan ô kuiya ôsimesane Zambe. 32 Ajô ete, lôme bôt e Yopé, ô bañete Simôn, a ne jôé afe na, Pétrus ; nnye a too e nda Simôn, nkômbikôb, mfôme mañ. 33 nalé me nga ji'a lôme bôt e be wo ; womiene fe ô boya mvaé amu ô soya. Ajô ete bi ne vana éyoñe ji bese, e mise me Zambe na, bi wô'ô mam mese Nti a nga bendé wo.

Petrus A Kobô E Nda Kornélus

Nde Pétrus a nga kuui anyu dé, a jô na, Me kômeya yeme bebela na, Zambe a nji bo ôbangam ; 35 ve ayoñ ese, mô't a ko nye woñ a bo'o fe zôsôô, nnye Zambe a kañese. 36 Miabebien mi ayeme mejô a nga lôme bone be Israél, éyoñ a nga kate be mbambe foé ya mvo'é ajô Yésus Krist — nnye a ne Nti ya bese — 37 jam e nga kateban e si si ya Yudéa, e nga taté e Galiléa mvuse mbaptisô Yôhanes a nga kañete. 38 Mi ayeme fe ane Zambe a nga wo'o Yésus ya Nazaret a Mfufub Nsisim a ngu, nnye ate a nga ke mevôm a bo'o mbamba be mam, a saé fe ba bese mbia mô't a nga bo a jo'olô'ô, amu Zambe a nga to e be nye. 39 Nde bia bi ne bengaa ya mam mese a nga bo e si Beyude, a nalé fe e Yéroualem, be nga wôé nye a ntyelane nye élé . 40 Ve Zambe a nga wômôlô nye e môse lale, a bo na, a litiban ;

41 sa e be bôt bese, ve e be bia Zambe a nga tob ane bengaa, bi nga di a nyu a nye, éyoñ été a wômôya miñwuan. 42 Ane a nga bendé bia, bi kate bôt mbamba foé, a yemete na, nyina a ne môte Zambe a teléya, a bo N tyi'i mejô ya bevevee a miñwuan. 43 Bekulumejô bese be nga kañete ajô dé na, mô t ase a buni nye, a ye yen njamane mam abé amu jôé dé.

Bikul Bi Anyoñe Mfufub Nsisim

44 Pétrus a ngenan a kkobô'ô mejô mete, ane Mfufub Nsisim a nga kui e be ba bese be nga wô'ô mejô. 45 Bebuni be nga so e zañe mintyi'ane metye, ba be nga so e nsamba Pétrus, be nga semé amu mvean Mfufub Nsisim ô nga sôéban, ja'ana e be biku. 46 Amu be nag wô'ô ane b'akobô minkobô mife, be wumulu'u fe Zambe. 47 Eyoñ été Pétrus a nga jô na, Ye mô t a ne kame mendim mfa'a ya bo te baptizô bôt be maneya nyoñe Mfufub Nsisim aval ane bia? 48 Ane a nga bendé na, be baptizôban a jôé Yésus Krist. Eyoñ été be nga ye'elane nye na, a beta tabe melu méziñ.

Pétrus A Kate Foé E Kirke Ya Yéroualem

(M.M. 10 ; Ef 2 : 11-22; 1 Tim 2 : 4; Tit 2 : 11; 1 Pét 2 : 10)

11 1 Ane minlôman a bobenyañ be nga too e Yudéa be nga wô'ô na, biku bi nyoñeya mejô me Zambe. 2 Nde, éyoñ Pétrus a nga bet e Yéroualem, ngame bentyi'an atyele é nga komekane nye, 3 a jô na, Amu jé ô nga ke e be ba be ne te ntyi'ane metye, mia be be mi nga di. 4 Ane Pétrus a nga taté kobô, a kañete ajô ete ane e nga lô t. 5 Me nga too e nlame Yopé, me ye'elan'an ane me nga ku som, me nga yen ñyenan, jôm éziñ é sisik; é too aval ane beta ndombo éndelé, é bili meku'u menyin, é suuba'an aso yôb été ; ane é nga kui e be ma. 6 Nde éyoñ me nga tu'a fombô je me nga yene betit be ne mebo menyin, betite ya fé, ba b'anyi'itan a anon ya yôb. 7 Nde me nga wô'ô fe tyiñ, é jô'ô me na, A Pétrus, kôlô'ô e si, wôék, ô di. 8 Nde me nga jô na, Tek'é'é, A Nti amu teke'e zesé jôm nge ji é ne mvin é tameya nyiin anyu dam. 9 Ve tyiñ é nga so e yôb éyoñe baa na, Jôme Zambe a maneya tun, wo, te beta jô na, é ne zesé jôm. 10 Jam ete e nga boban biyoñe bila, ane biôm bisese'e bi nga beta dutuban e yôb été. 11 Eyoñ été ébien befam bela be ntele e mbési nda bi nga too, be nga lômban e be ma be so'o e Kaizaréa. 12 Nde, Nsisim ô nga jô me na, me ke nsamba wob, te ku'ubu. Ane bobenyañe ba besaman be nga ke e nsamba wom, ane bi nga nyiin e nda fam éte. 13 Nde a nga kate bia foé, aval ane a nga yen éngel a tele e nda jé été, a jô na, Lôme bôt e Yopé, be zuu Simôn, a ne jôé afe na , Pétrus; 14 nnye a ye kate wo mejô w'aye nyiiban été, womien a nda jôé ése. 15 Nde ataté me nga taté kobô, ane Mfufub Nsisim a nga kui e be be, avale fe ane a nga kui e be bia atata'a. 16 Ane me nga simesane mejô me Nti, aval ane a nga jô na, Yôhanes a nga baptizô a mendim, ve mia mi aye

baptizôban a Mfufub Nsisim. 17 Nde, nge Zambe a nga ve be mveane wuwua, avale fe ane a nga ve bia, éyoñ bi nga buni Nti Yésus Krist, ma me mbe za, me mbe ngul ya kame Zambe? 18 Nde, awô'ô be nga wô'ô nalé, be nga ku bivô, be nga ve Zambe duma, be na, Nde Zambe a veyá fe bikul nkôñelane nlem w'akui ényiñ.

Kirke Ya Antiôkia

(M.M. 8 :1-4; Fil 1 : 12; 1 Tés 1: 5, 9, 10 ; Kol 2: 6,7)

19 Ajô ete, ba be nga tyamelan amu ékpwe'ele é nga bo amu ajô Stéfanus, be nga ke kui nté ya Fénisia, a Kipros, a Antiôkia, be kañete'e mejô me Zambe ve e be Beyude étam. 20 Ve bevo'o ya été, bôt be nga so e Kipros a Kiréné, éyoñ be nga zu Antiôkia, be nga taté kobô fe Begrek, be kate be mbamba foé Nti Yésus. 21 Ane wo Nti ô nga too e be be, nde bôt abui be nga buni, be nga kôñelan e be Nti. 22 Nde foé ya ajô dab é nga kui e melo me Kirke é mbe Yérusalem; ane be nga lôme Barnabas a ke e Antiôkia. 23 Eyoñ a nga suan, a yene fe mvame Zambe, a nga wô'ô mevak. Ane a nga lebe be bese na, be tabe nlatan e be Nti a nleme ngu. 24 Amu a mbe mbamba mô't, a too njalan a Mfufub Nsisim a mbunan. Nde jama bôt a nga kô'ôlan e be Nti. 25 Ane Barnabas a nga ke e Tarsus, a jeñe Saul; 26 nde éyoñ a nga yene nye, a nga zuu nye e Antiôkia. Nté ya ngume mbu, be nga tôbane kirke, be nga ye'ele jama bôt. Nde mfa'a ya Antiôkia nnye beye'é be nga taté yôbane na, Bekristen.

27 Zia melu éte bekulemejô be nga lumbu, be so'o Yérusalem, a kui Antiôkia. 2 Nde mô'te wua ya été, jôe na, Agabus, a nga tebe, a kuli a Nsisime na, beta mfumbala zaé a ye kui si ése ; jam ete e nga boban e melu me Klaudius. 29 Nde beye'é be nga tyi'i na, mô't ase, abim a ne ngule ya bo, a ye lôm mvolan e be bobenyañ be too e Yudéa; 30 ane be nga bo fe nalé, be nga lôme wô bemvendé e mo me Barnabas baa Saul.

Yakôbus A Wôéban, Pétrus A Ke E Mimbôk

(Yes 49 : 24, 25 ; Dan 6 : 16-23; M.M. 5 : 17-24 ; Behéb 1 : 14 ; Nkul 2 : 10)

12 1 Nde zia melu éte, Hérôdes njô bôt a nga futi bôte bevo'o ya kirke mo me évô e nyô, 2 Ane a nga wôé Yakôbus, monyaña Yôhanes, a fansoñ. 3 Nde éyoñ a nga yene na, Beyude be nga yene jam ete mvaé, ane a nga ke ôsu a bi fe Pétrus. Eyoñ éte é mbe melu ya Fembé é ne te Mvusan. 4 Nde éyoñ a nga bi nye, a nga futi nye e nda mimbôk, a kee nye bikoé bezimbi binyin ya ba'ale nye, a kômbô'ô telé nye asu bôt, nge Paska é lôté. 5 Ajô ete, be nga bo be ba'ale Pétrus e nda mimbô'ô été, ve kirke é nga bo mban e meye'elan e be Zambe amu ajô dé.

Pétrus A Vas E Nda Mimbôk

6 Nde alu ebien Hérôdes a ye'e kuli nye atan, Pétrus a nga bôô ôyo e zañe bezimbi bebaé, a too nka'an a ngôkob ébaaé, beba'ale be tele fe e mbéyôb, be nonô'ô nda mimbôk. 7 Nde ô lôô, éngele Nti a nga kui e be nye, a éfufub é nga faé e mon étun été. Nde a nga bibi nye e fefel abum, a vele nye, a jô na, Jika'a kôlô e si! Ane ngôkobe jé é nga sotane nye e mo. 8 Nde éngel a nga jô nye na, Yemete'e ases, ô tiñeti besilefase bôé. Ane a nga bo nalé. Nde a nga jô nye na, Vutu'u ngômesan jôé e nyôl, ô tôñe ma ! 9 Nde a nga kui atan, a tôñe nye, ve a nji yeme na, jam éngel a bo le e ne nya jame, a sika'a ko na, a yen ñyenan éziñ. 10 Nde éyoñ a tulaneya ékoé beba'ale ya ôsu a ji baa, be nga kui e mbé akak ô ne étyé, ñwô w'ake mfa'a ya nlam ; ôbien ô nga diibane be. Nde be nga mane kui atan, be nga ke ôsu a tulán njoñe wua, nde été été éngel a nga lí'i nye. 11 Nde Pétrus a nga bo fe'e nlem, a jô na, Eyoñe ji m'ayeme bebela na, Nti a lômeya éngele wé, a vaa ma e mo me Hérôdes, a mfa'a ya mam mese ayoñe Beyude e nga too be yange'e bo. 12 Nde, éyoñ a nga mane yemelane jame di, a nga ke e nda Maria, nyia Yôhanes, nyô a mbe jôé afe na, Markus ; vôm ate bôt abui be nga mane sulan, be ye'ela'an. 13 Nde éyoñ a nga kut mbé ya élum, minga bisaé éziñ, a too jôé na, Rôda, a nga zu yalan. 14 Nde, éyoñ a nga yeme tyiñe Pétrus, amu aka'a avak a nga bo te dii mbé ya élum, ve ke mbil e nda été, a kate foé na, Pétrus a tele mbési élum. 15 Ane be nga jô nye na, W'aso'o étyi. Ve a nga tu'a yemete na, e ne nalé. Ane be nga jô na, A ne éngele wé. 16 Ve Pétrus a nga ke ôsu, a kut mbé. Nde éyoñ be nga dii wô, be nga yene nye, be nga semé. 17 Nde a nga febe be wo, na be ku bivô, ane a nga kañete be aval ane Nti a nga vaa nye e nda mimbôk; a jô fe na, Mi kate Yakôbus a bobējañe nalé. Ane a nga kôlô a ke vôm mfe.

18 Nde, éyoñ môs ô nga bo, beta éngengam a nga bo e bezimbi été, mfa'a ya jam e nga bo Pétrus. 19 Nde éyoñ Hérôdes a nga jeñe nye, ve te ngul ya yene nye, a nga fase beba'ale, a bendé na, be wôé be. Ane a nga lumbu, a so'o e Yudéa a kui e Kaizaréa, a langane wôé.

Awu Hérôdes

(Besam 37 : 35, 36; Yes 51 : 7, 8; Dan 5 : 18-30 ; Min 16 : 18)

20 Héôdes a nga yaa bôte ya Tir a Sidôn, ane be nga zu e be nye ngume nsamba, éyoñ be maneya fe te'e nleme Blastus, évet j'aba'ale étune nda njô bôt, be nga sili élat, amu si njô bôt é nga bo é va'a si jab bidi. 21 Môs ô mbe nka'an, ane Hérôdes a nga jaé ngômesan njô bôt; éyoñ a tabeya si éto njô bôt, a nga bo be beta élen nkobô. 22 Ane ékôane bôt é nga yôtane na, Tyiñe zambe éziñe nyô, sa nyô mô! 23 Nde été été engele Nti a nga bibi nye, amu a nga bo te ve Zambe дума. Nde minsoñ mi nga di nye, ane a nga suu mvebe.

24 Ve mejô me Zambe me nga nenenen, a fôé abui. 25 Ane Barnabas baa Saul be nga bulan e mvus, be so'o Yérusalem, amu be maneya sondô ésaé jab, be kele fe Yôhanes a mbe jôé afe na, Markus.

Barnabas Baa Saul B'alômban

(M.M. 14 : 26, 27; Gal 2 : 7-9, 2 Tim 3 : 8, 9)

13 1 Bekulemejô a beye'ele be nga too e kirke é mbe Antiôkia, Barnabas, Siméôn, a nga lobane na, Niger, a Lusius, mô't ya Kiréné, a Manahem, mô't baa ngovina Hérôdes be nga yaé vôme wua, a Saul. 2 Nde éyoñ be nga bo Nti bisaé a tyi bidi, Mfufub Nsisim a nga jô na, Tame telane me Barnabas baa Saul, be bo ésaé me maneya loene be. 3 Eyoñ be maneya tyi bidi a ye'elan, be nga bete be mo; ane be nga lôme be.

Minlôman Mi Akate Mbamba Foé E Kipros

4 Ajô ete, éyoñ be maneya lômban a Mfufuf Nsisim, be nga lumbu e Sélusia. Akôlô ya vôm ate, be nga ke miel akui e Kipros. 5 Nde éyoñ be kuiya Salamina, be nga kate mejô me Zambe et besinagôg ya Beyude; be nga bili fe Yôhanes ane mvolôbisaé. 6 Nde éyoñ be tulaneya ékôte mañ éte ése akui Pafos, be nga koé mvimvi'i éziñ, nkulemejô minsos, mone Beyude, jôé na, Bar-Yésus. 7 Nnye a nga too e be Sergus Paulus, beta ngovina, ñyememam. A nga loene Barnabas baa Saul nda jé, a jeñe na, a wô'ô mejô me Zambe. 8 Ve Elimas, mvimvi'i ôte, amu jôé dé d'asu'ulane nalé, a nga tebe be e ngame yat, a jeñe na, akôñelane beta ngovina, a bo te buni. 9 Ve Saul, nnye a ne Paul, njalan a Mfufuf Nsisim, a nga beme nye mis e nyô, 10 a jô na, Wo, ô ne njalan a medu'an mese, a bilese bise, wo mona diable, a nsiñe zôsô'ô ase, ye w'aye bo te jô'é vite mezene me Nti me ne zôsôô? 11 Nde ô lôô, éyoñe ji wo Nti w'aye nambe wo, nde w'aye bo ndim, te yene jôb akekui nté éziñ. Nde été été, bijujuk a dibi bi nga bi nye, ane a nga ke a jeñe mô't a ye bi nye wo, a wulu nye. 12 Eyoñ éte beta ngovina, ñyenan a nga yene jam e nga boban, ane a nga buni, amu a nga dañe semé ñye'elane Nti.

Paul Baa Barnabas Be Ne E Antiôkia Ya Pisia

(M.M. 2: 22-36 ; 7 : 1-50 ; 10 : 36-43)

13 Nde Paul ba be bemvôé bé be nga téé dulu ya miel akôlô Pafos akui e Perga, nlam ya Pamfilia, ane Yôhanes a nga lí'i be, a bulan mvus e Yérusalem. 14 Eyoñ be nga kôlô Perga a ke minlam minlam, be nga suan Antiôkia, nlam ya Pisia; ane be nga nyiin e sinagôg e môse sabbat, a tabe si. 15 Nde

éyoñ nlañan ya metiñ a bekulumejô ô nga man, bivet ya sinagôg bi nga lôme tyiñ na, A bobajañ, nge mi bili mejô méziñ ya tebele bôt, jo'an. 16 Ane Paul a nga tebe a febe be wo, a jô na,

A bôt ya Israël, a mia mi ako Zambe woñ, vô'ôla'an : 17 Zambe bôte ba Israël, a nga tobe betate bangan, a nga fôlô bôte ba nté be nga too e si ya Egipten; nde a nga vaa be a wo ô ne mbetan e yôb, be kôlô été. 18 Ane a nga jibi be bébé nté mimbu mewôm menyin e nkôte si. 19 Nde éyoñ a nga mane jian meyoñe zañbwal e si ya Kanaan, ane a nga ve be si éte é bo ngabe jap, bébé mimbu mintete minyin a mewôm metan. 20 Nde éyoñ mam mete me maneya, a nga ve be betyi'l mejô, akekui Samuel nkulemejô. 21 Nde mvus éte be nga ja'é njô bôt, ane Zambe a nga ve be Saul, mone Kis, mô't ya ayoñe Benyamin, nté mimbu mewôm menyin. 22 Nde éyoñ a nga vaa nye, a nga bete David, a telé nye njô bôte wob, ane a nga bo nye ngaa, a jô na, Me yeneya David mon Isai, mô't a ne aval ane nleme wom, nyô a ye bo nkômbane wom ôse. 23 E be mô'te nyô, Zambe a nga soo Nnyii Bôtô e Israël, a so'o mvoñe bôte jé, aval ane Zambe a nga tiñeti. 24 Te yen a za so'o;, Yôhanes a nga kat mbaptizô ya nkôñelan nlem e be bôte bese ya Israël. 25 Nde éyoñ Yôhanes a nga sondô dulu dé, a nga jô na, Mi ave'e na, me ne jé ? Ma me nji bo nye ; Kokoo, ve mô't a zu me e mvus, me ne te yiane kuli nye besilefas a be'e e mebo.

26 A bobajañ, mia bone ya mvoñe bôt Abraham, a ba ya be mia b'ako Zambe woñ, foé ya nyiane wu é nga lômban e be mia. 27 Amu ba be too Yéroualem a bivete biab, amu be nga dimi nye, a te yeme fe metyiñe bukulemjô m'alañeban e mô'se sabbat ôse, be nga tôé me vô'm be nga ve nye mekua. 28 Nde akôsabo be nga bo te yene nye étom éziñ ya wu je, be nga ja'é Pilatus na, a wôéban. 29 Nde éyoñ be nga mane tôé mam mese me mbe ntilan ajô dé, be nga vaa nye élé yôb, a jame nye e soñ été. 30 Ve Zambe a nga wômôlô nye akôlô miñwuan. 31 A nga yéné melu abui e be bôt ba be be nga bet e Yéroualem, be so'o Galiléa, mmbe be ne bengaa ajô dé éyoñe ji e be bôt. 32 Nde bia bi akate mia mbamba foé na, ntiñetan ô nga veban e be betate, 33 Zambe a tôéya wô e be bia, bone bab, vô'm a nga bete Yésus ; avale fe ane e ne ntilan e Sam baa na,

« O ne Mone wom,
den, me biaéya wo. »

34 Nalé fe na, amu Zambe a nga wômôlô nye akôlô miñwuan, ane a ne te yiane fe na, a bulane bo ébo, ajô ete a nga jô avale di na,

« M'aye ve mia mimfufub a benya bibotane be David. »

35 Jam ete nde a jô vô'ma baa na,

« W'aye bo te me'ete na, Mfufube wôé ô yen ébo. »

Rev. Matthias
Secrétaire Général

36 Amu David, éyoñ a nga mane bo ôyili Zambe e miaé bôte wé été, a nga ke ôyo, a jamban e soñe beésa bé, a bo fe ébo. 37 Ve môť Zambe a nga wômôlô a nji bo ébo. 38 AJô ete, A bobejañ, yemane na, njamane mam abé w’akatebane foé e be mia amu môťe nyô. 39 Nalé fe môť ase a buni nye, a nto nti mfa’a ya mam mese amu nye, mam môť a nga ye bo te bo nti amu metiñ me Môze. 40 Ajô ete, tuka’a fomban, jam d’ajôban e be bekulumejô e za kui e be mia na,

41 « Tama yenan, mia bebiasé, sema’an, a jañan ;

Amu na, ma m’abo mboan éziñ e melu menan,

mboan mi aye bo te tame buni,

j’a’ana môť a kañete mia wô.”

42 Nde, éyoñ be nga ke atan, bôt be nga ye’elane be na, be beta kobô be mejô mete e môse sabbat w’azu. 43 nde éyoñ ésulana ya sinagôg é nga tyamelan, Beyude abui, a bemvôn ya mbunane Beyude be nga tôñe Paul baa Barnabas, mbe be nga bo be kobô’ô be, a dutu be be tabe e mvame Zambe.

44 Môs sabbat ô nga tôñe valé, bébé ngum nlam ô nga sulane na, be wô’ô mejô me Zambe. 45 Ve éyoñ Beyude be nga yene jama bôt ate, mesengan me nga jaé be e minlem, ane be nga sôane mam Paul a nga jô, be nga woé nye. 46 Nde Paul baa Barnabas be nga kobô a ayo’o nlem, a jô na, E nga yiane na, mejô me Zambe me kateban ôsusua e be mia. Nde vôm mi afalé me fé, a simesane na, mi nji bo aka’a bôt d’ayian ényañ ya nnôm éto, mo lôô, bi aveñesan e be biku. 47 Amu na, avale di nde Nti a nga bendé bia na,

« Me teléya wo éfufub ya biku,

nde ete w’aye kee nyian akekui nné ya susu’a si. »

48 Nde, awô’ô bikul bi nga wô’ô jam ete, be nga wô’ô mevak, a wumulu mejô me Nti. Nde abime bôt e nga teléban e ényañe ya nnôm éto, be nga buni. 49 Ane mejô me Nti me nga mialan e si éte ése. 50 Ve Beyude be nga ndôñôlô biwôlô bi binga bi nga buni a benya bômvaaya ya nlam, be nga fô’ô be, be kpwe’ele Paul baa Barnabas. Ane be nga titane be be kôlô afôla si dab. 51 Nde be nga mane sas mbulu’u ya mebo mab, ane be nga ke Ikônia. 52 Ane beye’é be nga jaé a mevak a Mfufub Nsisim.

Paul Baa Barnabas Be Ne E Ikônia

(Mat 10 : 23 ; M.M. 17 : 1-15 ; 2 Tim 3 : 11)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

14 1 Nde e nga bo e Ikônia na, éyoñ be nga nyiin fufulu e sinagôg Beyude, ane be nga kobô, a jama bôt ya Beyude a Begrek a nga buni. 2 Ve Beyude be nga bene buni be nga fô'ô biku, be ndamane minlem mi bobenyañ. 3 AJô ete, be nga langane wôé ayab, be kobô'ô a ayô'o ese ajô Nti, nnye a nga bo ngaa mfa'a mejô ya mvame jé, a kañese'e mendem a bitua bi mam bi boban a mo mab. 4 Ve bôte ya nlam be nga kandan mengam, bevo'o ngame Beyude, ve ba bevok ngam minlôman. 5 Nde, bikul a Beyude bebaane, a fulane bivete biab, be nga kpwe'ele be, a lume be mekok. 6 Eyoñ minlôman mi nga yem ajô ete, ane mi nga mate, a ke e Listra a Derbé, minlam ya Likaônia, akui fe afpika su éte ese: 7 ane be nga kate mbamba foé wôé.

Paul Baa Barnabas Be Ne E Listra

(Yér 10: 3-16, M.M. 3 : 1-12, 17: 22-31)

8 Fam éziñ é bga tii e listra, te ngul e mebo, é nga to mbôbôk aso abume nyia, é nji tame wulu. 9 A nga vô'ôlô Paul a kobô'ô. Nde éyoñ Paul a nga beme nye mis e nyô, a yene fe na, a bili mbunan ya bo mvo'é, 10 ane a nga bete tyiñ e yôb, a jô na, Kôlô'ô e si, ô tebe tetele e mebo môé. Ane a nga valé e si, a wulu. 11 Nde, éyoñ jama bôt a nga yene jam Paul a nga bo, be nga bete metyiñ e yôb e nkobô Likaônia na, Bezambe be soya bia yôb be funa'ane bôt. 12 Ane be nga yôlé Barnabas jôé na, Yupiter ; a Paul na, Merkurus, amu nnye a mbe évete nkobô. 13 Nde pretre Yupiter ; ésame jé é mbe asu nlam, a nga kômbô na ba be bôt be tyi'i be metuna'a, nde a nga zuu beyôm binyaka a bikat abui e mimbé ya nlam. 14 Nde, éyoñ minlôman, Barnabas ba Paul, be nga wô'ô ajô ete, be nga nyab menyômesane mab ; ane be nga sembe ékôane bôt été, a yôtane na, 15 A bôt, amu jé mi abo mam ma ? Bia fe bi ne bôt, mbialan ane mia. Bi akate mia mbamba foé na, mi kôñelan e be vevea Zambe, a jo'é zesé mame nyô. Zambe ate a nga bo yôb a mañ biôm bise bi ne été, 16 nnye a nga me'ete meyoñ mese miaé mi kôa na, me wulu mezene mab mebien. 17 Ve akôsabo nalé, a nji li'i émien, te ngaa ; amu a nga bo mvaé ya noo mia mveñ, é so'o e yôb, a ve mia mimbu mi awum bibuma, a jalé fe minilem mienan a bidi a mevak. 18 Nde, akôsabo mejô mete, be nga yen ayaé ya kame jama bôte na, be bo te tyi'i be metuna'a.

19 Nde Beyude be na suan e nlam, be so'o Antiôkia a Ikônia. Eyoñ be nga mane dutu jama bôt minlem, be nga lume Paul mekok, be nga wo'otô nye e nlam atan, be sika'a ko na, a wuya. 20 Ve éyoñ beye'é be nga zu bômane nye, a nga kôlô e si, a nyiin e nlam été. Nde tyé kpwa ya valé, baa Barnabas be nga kôlô, a ke e Derbé.

Mebulan Ya Antiôkia Ya Siria

21 Nde, éyoñ be nga mane fe kat mbamba foé, a bo abui beye'é, ane be nga bulan e Listra, a Ikônia, a Antiôkia, 22 be nga ve beye'é ngul e minlem, a lebe be be tabee mbuan été, a liti be na, bi ayiane nyiin éjôé Zambe, a zen ya bitibela'a abui. 23 Nde éyoñ be nga mane télé be bemvendé e kirke ése, be nga bo meye'elan a tyi bidi, ane be nga kee be e mo me Nti, nyô be nga buni. 24 Ane be nga tulan Pisidia akui Pamfilia. 25 Nde éyoñ be nga mane kobô mejô e Perga, be nga lumbu Atalia. 26 Nde akôlô a vôm ate be nga ke miel akui Antiôkia, vôm be nga taté kôlô éyoñ be nga veban e mvame Zambe mfa'a ya ésaé be maneya bo. 27 Nde éyoñ be nga suan a sulane kirke, be nga kate be mam mese Zambe a nga bo a be, nalé fe ane a nga dii bikul mbé ya mbunan. 28 Ane be nga langan e be beye'é melu abui.

Emo'o Ya Yérusalem

(M.M. 14 : 27; Gal 2 : 1-9)

15 1 Ane bôt béziñ be nga lumbu, be so'o Yudéa, be nga ye'ele bobenyañe na, Nge mi bo te tyi'ibane metyel aval ane éyeme Môze é ne, mi vo'o nyiiban. 2 Nde Paul ba Barnabas be nga tôban beta muluman a mfeta'ane amu bôte bete, bobenyañ be nga tobe Paul baa Barnabas a bôte bevo'o ya be be, be bet e Yérusalem e be minlôman a bemvendé, be fase jam ete. 3 Ajô ete, kirke é nga lôme be, be nga lô e Fénésia, a Samaria, be kañete'e ajô nkôñelan meyoñe bikul m'akôñelan, ane be nga ve bobenyañe bese beta mevak. 4 Nde, éyoñ be nga suan e Yérusalem, kirke é nga sô be, a minlôman a bemvendé. Ane be nga kate be mam mese Zambe a nga bo a be. 5 Ve bôte bevo'o ya été be mbe ngame Befarésias, be nga kôlô e si, a jô na, B'ayiane tyi'ibane metye, a bendé na, be ba'ale metiñ me Môze.

6 Ane minlôman a bemvendé be nga sulane fufulu, be fas ajô di. 7 Nde, éyoñ be boya abui abui nkobô, Pétrus a nga kôlô e si, a jô be na, A bobajañ, mi ayeme na, aso atata'a Zambe a nga tobe ma e be mia na, bikul bi wô'ô mbamba foé a anyu dam, a buni. 8 Nde Zambe, nyô a yem minlem, a nga kañete mfa'a wob, mvean a nga ve be Mfufub Nsisim, avale fe ane a nga ve bia. 9 Ane a nga bo te bo nkandan éziñ e zañe bia be be, ve a nga tune minlem miab amu mbunan. 10 Ajô ete, amu jé mi ave'ele Zambe, vôm mi abeté beye'é ébôñete tyiñ, nje éte to betate, to bia, bi nga bo te ngul ya be'e? 11 Ve bi abuni na, bi aye nyiiban amu mvame Nti Yésus, avale fe ane be.

12 Ane ngum ékôan ô nga tabe bivô; be nga vô'ôlô Barnabas baa Paul nkañetan be nga kañete be mendem a bitua bi mam Zambe a nga bo a be e be biku. 13 Nde éyoñ be nga jo'é nkobô, Yakôbus a nga yalane na, A bobajañ, vô'ôla'ane ma : 14 Siméôn a maneya kañete aval ane Zambe a nga jome

bikul, ane a ye nyoñe bôt e be be, amu jôé dé. 15 Mejô bekulumejô m'abo fe tyiñe jia a ajô ete, aval ane e ne ntilane na,

16 "Mvuse ya jame di, m'aye bulan, a m'aye beta lôñ étaba'a David nje é kuya;

M'aye beta lôñe bili'i bié, a m'aye telé je tetele,

17 nalé mebuka'a me bôt m'aye jeñ Nti,

ja'ana bikul bise bi aye loban a jôé dam.

18 nalé Nti a jô, nyô a bo na, be yeme mam ma aso kôa."

19 Jam ete nde m'ave tyiñe jam na, bi bo te ndeñele bôt ya biku, ba b'akôñelan e be Zambe; 20 ve bi lôme be kalate na, be tyi mvine biôm ya bengunemelan, a mejian, a betit b'awu abuk, a metyi. 21 Amu aso miaé mitô, Môze a bili bôt b'akate foé ajô dé e minlam mise, vôm b'alañe mejô mé e besinagôg été, môse sabbat ôse.

Eyalan Emo'o

22 Eyoñ éte nje minlôman a bemvendé, ba be ngume kirke, be nga yene mvaé ya lôme mintobane mi bôt ya zañe jab, be ke Antiôkia, ba be Paul a Barnabas. Be nga lôme Yuda be nga loene na, Barsabas, a Silas, betebe ôsu ya bobeyañ; 23 be bili kalate nyô : A bobeyañ, minlôman a bemvendé, bi abatane mia bobeyañ ya bikul be ne Antiôkia, a Siria, a Silisia. 24 Vôm bi nga wô'ô na, bôte bevo'o ya be bia be nga zametane mia a mejô, a ndamane mia minlem, akôsabo bi nga bo te bendé be jam éziñ, 25 ésulan été bi nga yene mvaé ya lôme mia mintobane mi bôt, baa be bôt bi anye'e, Barnabas baa Paul, 26 aka'a bôt e juya binyiñe biab ajô Nti wongan Yésus Krist. 27 Ajô ete, bi lômeya Yuda baa Silas, mmbe bebiene fe b'aye kate mia mam ma a nkobô ya anyu. 28 Amu na, Mfufub Nsisim a nga yen mvaé, a nalé fe bia na, bi bo te beté mia beta mbe'e mfe, vengevenge ve mam me ne mfi mana na, 29 mi tyi bityi'a bi nga veban e be bengunemelan ane metuna'a, a betit b'awu abuk, a mejian. Nge mi aye ba'ale miabebien mfa'a ya mam ma, mi aye bo mvaé. Taba'ane mvo'é.

30 Ajô ete, éyoñ be nga mane suuban, be nga lumbu Antiôkia, nde éyoñ be nga sulan ékôane bôt ya kirke, be nga kalane be kalate ate. 31 Nde éyoñ be nga mane lañe nye bôt, be nga vak amu nleban ôte. 32 Ane Yuda baa Silas bebaane, bebien fe be nga too bekulumejô, be nga lebe bobeyañ a mejô abui, a ve be ngul minlem. 33 Nde éyoñ be tabeya wôé nté éziñ, be nga suuban mvo'é e be bobeyañ, a bulan e be bôt be nga lôme be. [34 Ve Silas a nga yen m vaé ya langane wôé.] 35 Ane Paul baa Barnabas be nga beta tabe Antiôkia, be ye'ele'e mejô me Nti, ba be bôte befe abui.

Paul Baa Barnabas B'akandan

(Rôm 15: 29 ; 2 Kor 11 : 28 ; Behéb 13 :18 ; Yak 3 :18)

36 Nde éyoñ melu méziñ me lôteya, Paul a nga jô Barnabas na, Ntame bulan, bi jome bobebañ e nlam ôse, mevôm bi nga kate mejô me Nti, bi yen ane be nto. 37 Nde, Barnabas a nga kômbô kee Yôhanes, nyô b'aloene na Markus. 38 Ve Paul a nga simesane na, a nji bo mvaé ya nyoñe mô't a nga kôlô e nsamba wob e Pamfilia, teke'e ke ôsu ba be be mfa'a ya ésaé. 39 Ane mbia meluman me nga kui e zañe jab, nalé ate be nga kandan, wua a nyô mbok. Ane Barnabas a nga nyoñe Markus, 40 ve Paul a nga tobe Silas a ke; nde bobenyañ be nga kee Paul e mvame Nti. 41 Ane a nga tulane Siria a Silisia, a va'a bekirke ngu.

Timôtias A Litane Paul Baa Silas

(M.M. 15: 40, 41 ; Rôm 16 : 21; Gal 4 : 13-15; Fil 2 ; 19-22; 1 Tim 1: 2)

16 1 Ane a nga kui fe e Derbé a Listra. Nye'é éziñ a mbe wôé, a too jôé na, Timôteus, mon ngone Beyude é too mbuni, ve ésa a mbe mone Begrek; 2 bobenyañ be too e Listra a Ikônia be nga kañete ajô dé mvaé. 3 Nnye ate Paul a nga kôbmô na, baa nye be ke. Ane a nga nyoñe nye, a tyi'i nye atye, amu na, Beyude be nga too mefôme mete; amu besese'e be nga yeme na, ésa a mbe mone Begrek. 4 Nde be nga ke b'alôt e minlam minlam, be nga kee mintyi'an minlôman a bemvendé be nga too e Yérusalem, be nga tyi'i na, be ba'ale mie. 5 Nalé bekirke be nga yeme ngul e mbunan été, tañe bôt é nga kô'ôlan môs ane môs.

Paul A Yene Mô't Ya Makédônia

6 Ane be nga tulane si ya Frigia a Galatia, amu Mfufub Nsisim a nga kame be na, be bo te kobô mejô me Zambe Asia. 7 Nde éyoñ be nga kui bebé Misia, be nga ve'ele ke mfa'a ya Bitinia, ve Nsisime Yésus ô nga bo te me'ete. 8 Ane be nga tulane Misia, ve lumbu akui Trôas. 9 Nde alu, Paul a nga yen ñyenan éziñ : mô't éziñ ya Makédônia a tele, a ye'ela'ane nye, a jô na, Dañe Makédônia nne, ô volô bia. 10 Nde éyoñ Paul a nga mane yen ñyenan ôte, été été bi nga jeñe zen ya ke e Makédônia, amu bi nga yene na, Zambe a loene bia, bi ke kate be mbamba foé.

Nkôñelan Nleme Lidia

(Besam 119 : 18; Mat 13 : 23; 18 : 20; Yôh 6 : 44, 45)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

11 Nde bi nga téé dulu ya miel a kôlô Trôas, bi nga bo zôsôa zen akui e Samôtras : wôna tyé kpwa, bi nga kui e Néapôlis. 12 AKôlô ya vôm ate bi nga kui e Filipi, nlô nlam ya si Makédônia, si ya éjôé Rôm. Ane bi nga langan e nlam ôte abe melu. 13 Nde môse sabbat bi nga kui mbé aka'a ya nlam atan, a ke éwom ôsôé, amu bi nga buni na a ne vôme ya meye'elan, Ane bi nga tabe e si a kobô binga be nga sulane valé. 14 Wua a nga wô'ô bia, a too jôé na, Lidia, a nga so e n lame ya Tiatira, nkuan abom bivele bindelé, a mbe nkañe Zambe. Nti a nga kuui nye nlem na, a vô'ôlô mejô Paul a nga kobô. 15 Nde, éyoñ a nga mane baptizôban, a nda jé, a nga ye'elane bia na, Nge mi yeneya ma ane nyô a buni Nti, wôna nyi'an e nda jam, mi tabe wôé. Ane a nga yemete bia nalé.

Nkeane Mimbô'ô Ya Filipi

(M.M. 19 : 23-34 ; Fil 1: 12 ; 1 Tés 2: 2; 1 Pét 4: 12, 13)

16 Nde éyoñ bi nga bo bi kele vôm ya meye'elan, ane mingabisaé éziñ a nga tôbane bia, a bili nsisime ya mbi'ane mam, a nga bo a kuli'i beti bé abui meyak, amu nkulan a nga kulu mam. 17 A nga bo a tôñe bia be Paul e mvus, a yôta'an, a jô na, E bôte ba be ne bebobisaé be Zambe Medañe Bôtô, a bôt b'akate mia foé ya nyian. 18 A nga bo a bo'ô nalé melu abui. Nde Paul a nga dañe yen éndeñela'a a veñesan, a jô nsisim ôte na, M'abendé wo a jôé Yésus Krist na, ô kôlô e be nye. Ane ô nga kôlô awolo ete ebien. 19 Ve éyoñ beti bé be nga yene na, ndinlem ya meyak é kôlôya, be nga bi Paul baa Silas, be nga wo'otô be akui e nseñ éwônga asu bivet ya nlam. 20 Nde éyoñ be keeya be e be betyi'i mejô bete, be nga jô na, Bôte ba be ne Beyude b'azametan n lame wongan, 21 b'aye'ele biyem bi ne bia étyi na, bi kañese, nge ba'ale, amu bi ne bôte ya Rôm. 22 Ane ékôane bôt é nga valé si, a wosane be. Nde betyi'i mejô be nga mane nyabe be mengômesan e nyô, be nga bendé na, be bibi be alé. 23 Nde, éyoñ be nga mane bibi be minkasa abui, be nga wua be e nda mimbôk, a bendé mba'ale na, a ba'ale be nya mba'alane. 24 Eyoñ mba'ale a nga nyoñ aka'a abendé ete, a nga wua be étune tem ya nda mimbôk, a yemete fe be bibom e mebo.

25 Nde bebé zañ alu, Paul baa Silas be nga bo meye'elan, be yi'a fe Zambe bia, ane mimbô'ô mi nga bo mi vô'ôlô'ô be. 26 Nde atemeteme na, beta mfô'ôsane si a nga bo; nalé ate mimbôka'a ya nda mimbôk mi nga fô'ôsane. Nde été été mimbé mise mi nga diiban, a ngata'a môat ase é nga kulan. 27 Nde éyoñ mba'ale nda mimbôk a nga vee ôyo, a yene fe ane mimbé ya nda mimbôk mi ñyoo, a nga té fansoñ, a ye'e wôé émien, amu a si'a ko na, mimbô'ô mise mi maneya tub. 28 Ve Paul a nga bete tyiñ e yôb ngul, a jô na, Te bo womien mbia jam, amu bi ne vana bese ! 29 Nde éyoñ mba'ale mimbôk a nga sili na, be kôé nye ngôé, a nga sembe nda été, a ku si e mebo me Paul baa Silas, a nyeñeba'an. 30 Ane a nga kuli be atan, a jô na, A bemonti m'ayiane bo aya, ane me ne nyiiban ? 31 Ane be nga jô nye na, Buni'i Nti Yésus, wôna w'aye nyiiban womien a nda jôé. 32 Ane be nga kate nye mejô me Zambe, a ba bese be nga too e nda jé. 33 nde émien a nga nyoñe be, awolo ete ebien aluse, a sôbe be

meveñ, a baptizôbane fe, émien a bôte bé bese été été. 24 Ane a nga kee be e nda jé, a telé be bidi, a vak a nda jé ése, amu a buniya Zambe.

35 Nde éyoñ môs ô nga bo, betyi'i mejô be nga lôme bekeminlôman, be na, Su'u bôte bete, be ke. 36 Ane mba'ale nda mimbôk a nga kate Paul foé ya mejô mete na, Betyi'i mejô be lômeya tyiñe na, mi suuban. Ajô ete, kuian atan éyoñe ji, mi ke mvo'é. 37 Ve Paul a nga jô be na, Be bômeya bia e bôt été, te na, bi tameya veban mekua, bia bi ne bôt ya Rôm, be wuaya fe bia e nda mimbôk. Nde éyoñe ji, ye b'akuli bia atan asoé ? Teke'e bebé ! Ve bebien be tame zu kuli bia atan. 38 Ane bekeminlôman be nga kate betyi'i mejô foé éte. Ane be nga ko woñ, éyoñ be nga wô'ô na, be ne bôt ya Rôm. 39 Nde éyoñ be nga kui, be nga ye'elane be; ane be nga suu be, a ja'é be na, be kôlô e nlam. 40 Nde be nga kôlô e nda mimbôk, be nga ke jome nda Lidia; ane be nga yene bobenyañ, be nga lebe be; wôna be nga ke.

Endundumba Ya Tésalônika

(Yôh 15 : 19-21, 25; 16: 2, 3; Fil 4: 16; 1 Tés 1: 1; 2: 1-6)

17 1 Nde éyoñ be nga mane tulán Amfipôlis a Apôlônia, be nga kui e Tésalônika, vôm ate singagôg Beyude a mbe. 2 Paul a nga nyiin été, aval ane éyeme jé é mbe; nde môse mi sabbat milal a nga doane be bifia bi so'o e mintilan, 3 a nga fase be mintilan, a yemeté'e na, Krist a nga yiane jibi mintaé, a wômô akôlô miñwuan. A nga jô fe, Yésus m'akate mia foé a ne Krist. 4 Ane bevo'o ya été be nga buni, a lat a Paul baa Silas, aval ane beta nsamba Begrek be nga buni, a biwôlô bi binga ôbe abui. 5 Ve Beyude be nga bo mesengan, be nga nyoñe mbia befam e nseñ éwônga. Nde be nga mane tôkan a ngômelan nlam, ane be nga nyaban e nda Yason, be jeñe na, be kuli be atan, vôm ékôane bôt é mbe. 6 Nde éyoñ be nga bo te koé be, be nga wo'otô Yason a bobenyañ bevo'o si, asu bejôô ya nlam, be yôta'ane na, Bana be ne bôt be maneya veñesane si kayale, be kuiya fe vana; 7 Yason a nyoñeya fe be. Bôte bete bese b'awosane mebendé me Kaiza, be na, Njô bôt mfe a nto, Yésus. 8 Nde be nga fô'ô ékôane bôt a bejôô ya nlam, éyoñ be nga wô'ô mam ma. 9 Nde éyoñ be nga nyoñ éban e be Yason a e be ba bevok, ane be nga suu be.

Minlôman Mi Ne E Béréa

(Yes 8: 20; 1 Tés 5: 21)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

10 Nde été été bobenyañ be nga lôme Paul baa Silas bebaane aluse, e Béréa ; éyoñ be nga suan, be nga yale e sinagôg Beyude. 11 Wôna Beyude bete be nga bo mbamba nlem be dañe ba ya Tésalônika, amu be nga nyoñe mejô me Zambe a évévé nlem ése, be fase mintilan môs ane môs, be yem nge mam ma me ne nalé. 12 Ajô ete, bôt abui ya été be nga buni, nalé fe biwôlô bi binga ya ayoñe Begrek, ane befam fe. 13 Ve éyoñ Beyude ya Tésalônika be nga yeme na, Paul a nga kate fe foé ya mejô me Zambe e Béréa, be nga ke fe wôé, ve fô'ô jama bôt a sôlô be. 14 Wôna bobenyañ be nga lôme Paul a ke e mañ ; ve Silas baa Timôteus be nga li'i be too wôé. 15 Nde ba be nga ke lí'itane Paul, be nga kee nye nté ya Atén ; éyoñ be nga nyoñ abendé na Silas baa Timôteus be tôñe Paul avôl avô, ane be nga kôlô.

Paul A Ne Atén

(Besam 69 : 10 ; M.M. 14 : 14-17 ; 26 : 17-20 ; 1 Kor 1 : 18-25)

16 Nde nté Paul a nga yange be Atén, nsisime wé ô nga wô'ô ôlun, éyoñ a nga yene nlam ôte njalan a bengunemelan. 17 AJô ete a nga ke doane Beyude e sinagôg été a bôt b'ako Zambe woñ, nalé fe môs ane môs ba a nga koé e nseñ éwônga. 18 Nde beyememam bevok ya Epikurus, a ba ya Stôik, be nga tôbane nye. Ane bevo'o be nga jô na, Mfobôlane bifia nyô a kômbô jô aya? Bevo'o befe na, A yené ane môt a kate foé ajô bezambe biku: amu a kate mbamba foé ajô Yésus a ajô ñwômane miñwuan. 19 Nde be nga bi nye, a kee nye e Nkôl Aréôpagé e yôb, be na, Ye bi ne yeme jôm mfefé ñye'elane wu ô né, wu w'akobô? 20 Amu na, w'azuu biye'ane bi mam e melo mangan. Ajô ete, bi ayi na, bi yem ane mam mete m'asu'ulan. 21 Nde bôt ya Atén bese, a bikul bi nga too été, be nji bo jam afe, ve na, be kobô nge vô'ôlô jam éziñ e ne mfefé.

22 Nde Paul a nga tebe tetele e tem Nkôl Aréôpagé a jô na, A bôte ya Atén, me lôô na, mfa'a ya mezene mese, mi ne étua bekañ. 23 Amu na, éyoñ me nga ke m'alôt, a fombô biôm mi akañ, me nga koé fe altar a bili nkpwelane na, E BE ZAMBE BI ADIMI. Ajô ete, jôm mi akañ te yem, nje éte m'akate mia. 24 Zambe, nyô a nga bo si nyô a biôm bise bi ne été, nnye ate a ne Nti ya yôb a si, a ne te tabe e menda me ne nlôñan a mo ; 25 nalé fe be ne te saéne nye a mo me bôt aval ane nge a yi jôm éziñ ; amu na, émien a ve bôte bese ényiñ, a mvebe, a mam mese. 26 A nga bo meyoñ me bôt mese me so e be môte wua, ane me ne tabe e si ése nyô. Ane a nga ty'i tañ ya mimbu a minné ya mevôm b'aye tabe été, 27 nde ete be ne jeñe Zambe, kamene be ne wô'ôtane nye, a yene nye, akôsabo a se ke ôyab a môte ase ya be bia; 28 amu na, e be nye bi vee, a fô'ôsan, a tabe, avale fe ane betéé bia bevo'o ya be mia be nga yia na,

Amu na, bi ne fo'ô mvoñe bôt jé.

29 Ajô ete, amu bi ne mvoñe bôte Zambe, bi ne te yiane sí'a ko na, Jôm Zambe a né j'afunan ane gôlt, nge silba, nge akok, jôm é ne nkwelan amu atyeñ ésaé, a mbindan ya mô't. 30 Ajô ete, Zambe a nga vaa mise mfa'a ya mimbu ya ndimane mam, éyoñe ji a bendé bôte bese vôm ase na, be kôñelane minlem ; 31 amu na, a nga ka'a mô's sa ye tyi'i ajô ya si nyô a zôsô e be mô't a nga telé. Jam ete nde a ve bôte bese ndinlem vôm a nga wômôlô nye akôlô miñwuan.

32 Nde éyoñ be nga wô'ô ajô ñwômane miñwuan, bevo'o be nga kobô ébiasé, ba bevo'o be nga jô na, Bi aye bete wô'ô éyoñ éfe. 33 Nalé ate Paul a nga kôlô e zañe jab. 34 Nde bôte bevok be nga lat a nye, a buni Denis, ntyi'i mejô ya Aérôpagé, a minga éziñ jôé na, Damaris, ba be bôte befe.

Paul A Ne E Korent

(1 Kor 1 :1-9 ; 2 :1-5 ; 4 : 12 ; 2 Kor 11 : 5-12 ; 12 :12, 13)

18 1 Mvus éte a nga kôlô Atén, a ke e Korent, 2 Ane a nga koé mone Beyude éziñ, a too jôé na, Akulas, bialébiala ya si Pontus, ve a ndôme so Italia, baa minga wé, Priskila ; amu Klaudius a nga bendé Beyude bese na, be kôlô e Rôm. Ane a nga ke yene be. 3 Amu ba be be be nga bo be bo'o atyeñ ésaé da, a nga tabe e be be. Ane be nga bo ésaé, amu atyeñ ésaé dab e mbe di ya lôñe menda bentendé. 4 Nde mô'se sabbat ôse, a nga ke doane be e sinagôg été, a dutu'u Beyude a Begrek.

5 Nde éyoñ Silas baa Timôteus be nga so e Makédônia, Paul a nga timbi a mejô me Zambe, ane a nga tu'a yemete Beyude na Krist a ne Yésus. 6 Nde éyoñ be nga tebe nye e ngame yat, a kobô ébiasé, a nga same se mengômesane mé, a jô be na, Metyi menan me tabe'e minlô mienan e yôb ! Ma me ne teke'e bijô. Ataté éyoñe ji, m'aye ke e be biku. 7 Nde a nga kôlô vôm ate a ke e nda mô't éziñ a too jôé na, Titius Yustus, nkañe Zambe, nda jé é nga too melate a sinagôg. 8 Nde Krispus, évet ya sinagôg, a nga buni Nti a nda jé ése; nalé fe Korent abui, éyoñ be nga wôk, be nga buni a baptizôban. 9 Nde aluse, Nti a nga jô Paul e ñyenan été na, Te ko woñ, ve kobô'ô te ku évô, 10 amu me ne e be wo, a teke'e a mô't a ye wosane wo, a bo wo abé ; amu me bili abui bôt e n'lame wu. 11 Nde a nga tabe mbu wua a ngon ésamán, a ye'ele'e mejô me Zambe e zañe jab.

12 Nde melu Galion a mbe beta ngovina e si ya Akaya, Beyude be nga bo Paul beta ntañete, ane be nga kee nye asu éto ntyi'ane mejô, 13 be na, Mô'te nyô a dutu bôt be kañe Zambe aval d'awosane metiñ. 14 Nde éyoñ Paul e mbeme kuui anyu dé, Galion a nga jô Beyude na, A Beyude, nge d'atoo bo ajô ya ékotekot mboan, nge mbia étom, d'ate ye bo zôsô na, me jibi vô'ôlô mia. 15 Ve amu ajô di

d'anambe mejô ya bifia, a môé, a metiñ menan, miabebien fomba'an ajô ete. Mamien m'abene bo ntyi'i mejô ya mam ma. 16 Ane a nga titane be, be kôlô asu éto ntyi'ane mejô. 17 Nde bese be nga bi Sôstén, évet ya sinagôg, be nga bôme nye asu éto ntyi'ane mejô. Ane Galion a nga bo te kee nlem e mam ma.

Paul A Bulan Antiôkia

(M.M. 14 : 26 ; 20 : 16 ; 21: 23-26)

18 Nde mvus éte Paul a nga beta tabe wôé melu abui, wôna a nga ya'ane bobenyañ, a ke e miel mfa'a ya Siria, ba be Priskila a Akulas, éyoñ éte a maneya sôtéban ntui e Kenkréa, amu a nga bili atiñ. 19 Nde be nga kui Efesus, ane a nga li'i be wôé, émien a nga nyiin e sinagôg, a nga doane Beyude. 20 Nde éyoñ be nga ye'elane nye na, a tabe nté éziñ, a nga bo te kañese. 21 Ve éyoñ a nga ya'ane be, a nga jô na, M'aye beta bulan e be mia, nge Zambe a kômbô. Ane a nga téé dulu miel e Efésus. 22 nde éyoñ a nga suse miel e Kaizaréa a bet e nlam, a batane kirke, wôna a nga lumbu e Antiôkia. 23 nde éyoñ a nga tabe wôé abe melu, a nga kôlô, a ke e mefôla mefôla, a tulane si ya Galatia, a Frigia, a va'a beye'é bese ngu.

Apôlôs A kate Foé E Efésus

(M.M. 15 : 41 ; 16 : 4-6 ; 1 Kor 3 : 4-8)

24 Nde mone Beyude éziñ, a too jôé na, Apôlôs, bialébiala ya Aleksandria, môt a mbe élene nkobô, a ñyemane bekalate, a nga kui Efésus. 25 Nnye ate a nga dañe nye'é zen Nti ; nde amu a mbe ayôñ mfa'a ya nsisim, a nga kobô a ye'ele mam ajô Yésus, mvaé ; a nga tu'a yem ve mbaptizô Yôhanes étam. 26 A nga kobô e sinagôg été, a ay'o ese. Nde éyoñ Priskila baa Akulas be nga w'ô nye, be nga nyoñe nye, be nga tu'a kuli nye zene Zambe. 27 Nde, éyoñ a nga kômbô dañ, a ke Akaya, bobenyañ be nga ve nye ngul e nlem, a tili beye'é kalate na, be nyoñe nye. Eyoñ a nga kui, a nga dañe volô ba be nga buni amu mvam, 28 amu a mbe ngul ya te'e Beyude e bôt été, a liti'i be a mintilan na, Krist a mbe Yésus.

Paul A Ne E Efésus

(Mat 3 :1-12 ; M.M. 8 : 14-17)

19 1 Nde, zia melu Apôlôs a nga too e Korent, Paul a nga tulane mesi ya nsak ; ane a nga kui Efésus. Nde a nga koé beye'é bevok, 2 ane a nga jô be na, Ye mi nga nyoñ Mfufub Nsisim éyoñ mi nga

Rev. Matthias
Secrétaire Général

buni ? Nde be nga jô na, Kokoo, bi nji tame ve'ele wô'ô na, Mfufub Nsisim a ne. 3 Ane a nga jô be na, Ajô ete, mi nga baptizôban za avale mbaptizô ? Nde be nga jô nye na, A mbaptizô Yôhanes. 4 Nde Paul a nga jô na, Yôhanes a nga bo mbaptizô ya nkôñelane minlem a jô'ô bôt na be buni mô't a zu mvuse jé, nnye a ne Yésus. 5 Nde, éyoñ b e nga wô'ô nalé, be nga baptizôban a jôé Nti Yésus. 6 Nde, éyoñ Paul a nga beté be mo, Mfufup Nsisim a nga kui e be be ; be nga kobô minkobô a kulu mejô. 7 Befam bete bese be mbe bebé awôm a bebaé.

8 Nde a nga bo a nyí'in e sinagôg nté ya ngon éla, a kobô'ô a ayó'o ese, a nga doane be a kobô'ô ajô éjôé Zambe. 9 Nde bevo'o be nga bo ayete minlem, a melo, a kobô Zen éte abé asu ékôane bôt. Ajô ete Paul a nga kôlô e be be, a nyoñe beye'é; ane a nga fase be mam mô's ane mô's e nda sikôlô Tiranus. 10 Nde jam ete e nga ke ôsu mimbu mibaé; nalé ate ba bese be nga too Asia be nga wô'ô mejô me Nti, Beyude a Begrek bebaane.

Bone Be Skévas

11 Ane Zambe a nga bo bitua bi mam a mo me Paul. 12 Nalé ate be nga kee biyañese a bindelé bi ésaé ya nyôle jé e be minkôkon, ane akon e nga vase be e menyô, a mbia minsisime fe mi nga kôlô. 13 Nde bevo'o ya Beyude be mbe mimvimví'i mi ake mi awulu, mi nga zômbô tote jôé Nti Yésus e be ba be nga bili mbia minsisim, be jô'ô na, M'ayômé wo a jôé Yésus, nyô Paul a kate foé ! 14 Nde ba be nga bo jam ete be mbe bobefam be Skévas zañbwa, mone Beyude, nlô bepretre. 15 Ve mbia nsisim a nga yalane be na, M'ayeme Yésus, m'ayeme fe Paul; ve mia, mi ne beza? 16 Ane mô't mbia nsisim a nga too e be nye, a nga yôô be bese e yôb, a dañe be ngu; nalé ate be nga mate, a vam atan, sôsoé a mimbalane meveñ. 17 Bôte bese be nga too Efésus be nga yeme jame di, Beyude a Begrek bebaane; ane woñ ô nga bi bôte bese, ane jôé Nti Yésus e nga wum. 18 Mfa'a ya ba be nga mane buni, abui ya été e nga zu a meme mimboane miab, a kulane mie atan. 19 Nde ba be nga bo be bo'o mame ya bemví'i, ôbe abui ya été be nga zuu bekalate bab vôme wua; ane be nga dí'i be e bôt été. Ane be nga lañe metañ ya été, a yene me bifuse bi silba toyini mewôm metan. 20 Nalé ate mejô me Nti me nga nenenen a bo ngul abui.

Engengam Ya Efésus

21 Nde éyoñ mam mete me maneya, Paul a nga tyí'i a Nsisim na, éyoñ a tulaneya Makédonia a Akaya, a ye ke e Yérusalem, nye na, Eyoñ me tabeya wôé, mvus éte m'ayiane fe yene Rôm. 22 Nde éyoñ a nga lôme bôte bebaé ya ba be nga saéne nye, Timôteus baa Erastus, be ke ôsu e Makédônia, émien a nga lí'i a too Asia melu méziñ.

23 Nde melu mete beta éngengam a nga bo ajô Zen éte. 24 Amu na, mô't éziñ a too jôé na, Démétrus, nluí silba, a nga bo a luik bive'ela'a bi tempel Diana a silba, a nga bo mintyentyeñe mié abui meyak. 25 Eyoñ a nga sulane be vôme wua, a fulane fe bôt be nga bo be bo'o aval ésaé ete, a nga jô na, A befam, mi ayeme na, amu

ésaé ji, bi ayen akume dangan; 26 mi lôô, a mi awô'ô na, sa Efésus va étam, ve nalé fe bebé ya yian Asia ase, Paul nyô a dutu beta nsamba bôt a yale be zene fe, a jô'ô na, bezambe be ne mboan a mo, be nji bo bezambe. 27 Nde bi ntele angônda vôm été, sa mfa'a ya éfas ésaé jangane ji étame na, é za su'ulane biaséban, ve nalé fe mfa'a ya tempel ya beta zamba minga Diana na, a za lañeban ane momo jôm, a na, beta étôto'o wé, nyô Asia ase a vôm ase ya si ése b'ako woñ, a za siliban e si.

28 Nde éyoñ be nga wô'ô mam ma, ayaa e nga jaé be e minlem, be nga yôtan, be na, Diana ya Efésus a ne Anen! 29 Ane nlam ôse ô nga ngamelan, ane be nga nyabane bese e nda bivôé, be kele b'awo'otô Gayus baa Aritarkus e si, bôt ya Makédônia, beébe bewuludulu be Paul. 30 Nde éyoñ Paul a nga kômbô nyiin ékôane bôt été, beye'é be nga bo te kañese nalé. 31 Nalé fe benya bômvaa ya Asia bevok, amu be mbe bemvôé bé, be nga lôme nye tyiñ, be ye'ela'ane nye na, a bo te ju éyiñe jé na a ke e nda bivôé été. 32 Ajô ete, bevo'o be nga yôtan ajô da, ba bevo'o ke ajô afe, amu ésulana é nto éngengam, a beta éfase ya été a nga bo te yeme jam b'ate sulane de. 33 Bevo'o ya ékôan be nga tindi Aleksander, nnye Beyude be nga telé ôsu. Ane Aleksander a nga febe be wo, a kômbô'ô liti bôt nkat. 34 Nde éyoñ be nga yeme na, a ne mone Beyude, bese tyiñe jijia é nga beteban e yôb, nté mewolo mebaé na, Diana bôt ya Efésus, a ne Anen! 35 Nde ntili bekalate ya nlam a nga je'e ékôane bôt a nga jô na, A befam ya Efésus, Môt mbé a ne te yeme na, nlam bôt ya Efésus ô ne mba'ale tempel ya beta Diana, a nyô ya mfufub ako'o ô nga ku ô so'o yôb? 36 Ajô ete, vôm môt a vo'o sôane mam ma, mi ayiane je'ebe, a te boane jam évô. 37 Amu na, mi ate zuu befame ba e nne, ve be nji bo ba b'asa tempel, nge bekobô zamba minga wongan ébiasé. 38 Aô ete, nge Démetrus baa beébe mintyentyeñe bé be bili soman e be môt éziñ, meba mejô me yoo, a beta bengovina fe be ne été; be tame ke b'abo'olane bitome wôé. 39 Ve nge mi ayi jam afe ôsu, d'aye kômban ve éyoñ ya nya ésulana mfe a ye boban. 40 Amu na, bi ntele angônda vôm été, ane be ne bo'olô bia ékukuma ajô mam ya môse wu, amu na, éfia éziñ é nji ke bo, ane bi aye bo ngul ya liti amu ajô ya éndudumba ji. 41 Eyoñ a maneya kobô mam ma, a ne a nga suu ékôane bôt.

Dulu Paul E Makédônia A Grikia

(Rôm 15: 25-27; I Kor 16: 1-7; 2 Kor 7: 5)

20 1 Nde, éyoñ éngôngôm é nga man, Paul a nga bañete beye'é, a lebe be; ane a nga ya'ane be, a kôlô a ke Makédônia. Nde, éyoñ a nga tulan e mefôla mete, a nga ve be ngul minlem abui, ane a nga kui e Grikia. 3 Nde a nga taba wôé ngon éla, éyoñ Beyude be nga bo émo'o ane a nga tyi'i na, a ye bulane mvus, a tyii Makédônia. 4 Nde bôt be nga lí'itane nye, Sôpater, mone Pirus, môt ya Béréa, nalé fe bôt ya Tésalônika, Aristarkus baa Sekundus; a Gayus, môt ya Derbé, a Timôteus; bôt ya Asia, Tikikus baa Trôfimous. 5 Wôna balé bete be nga ke ôsu, be nga yange bia e Trôas. 6 nde bia bi nga té dulu ya miel akôlô Filipi, éyoñ éte melu ya Fembé é ne te Mvusan me lôteya. Melu metan, ane bi nga koene be e Trôas, vôm ate bi nga langan melu zañbwa.

Paul A Bo Meyan E Trôas

(1 Bejôô 17: 17-24; 2 Bejôô 4: 32-37; M.M. 9: 36-42, 2 Kor 1:3, 4)

7 Nde môs ôsu ya sondô, éyoñ éte bi maneya sulane bese na, bi be'e fembé, Paul a nga kobô bifia, a ye'e kôlô ane akite. Ane a nga lebete nkobô akekui zañ alu. 8 Belampe be mbe abui étun nda ya yôb, e vôm bi nga sulan. 9 Ndôman éziñ é too jôé na Etikus, a nga too si e wundô, a nga ke melom ôyo, éyoñ Paul a nga ke ôsu a kobô ayab, amu ôyo ô nga bi fo'o nye, é nga ku si, a so'o nda lale, ane be nga bete nye, a nto mbim. 10 Ane Paul a nga sis e si a vitibi nye yôb, a wubane nye, a jô na, Te boan éngôngôm, amu ényiñe jé é ne e be nye. 11 Nde éyoñ a nga bet e nda yôb, a be'e fembé, a di, a nga lebete nkobô akekui melendé me tyé; nalé ate a nga kôlô a ke. 12 Nde be nga zuu ndôman éte, é vee; ane be nga volôbane minlem abui.

Dulu Ya Kôlô E Trôas Akui Milé

13 Nde bi nga ke ôsu a dañ e miel été; ane bi nga téé dulu miel bi kele mfa'a ya Asôs, bi simesa'ane na, bi aye nyoñe nye vôm ate. Amu aval ete a nga ty'i na, émien a ye ke e si si. 14 Nde éyoñ a nga zu tôbane bi Asôs, ane bi nga nyoñe nye e miel ; wôna bi nga kui Mitiléné. 15 Akôlô ya vôm ate bi nga ke dulu ya miel, a tyé kpwa a bi nga kui zô'ane a Kiôs; nde tyé kpwa a ya valé bi nga suan e Samôs; nde tyé kpwa a fok, bi nga kui e Milé. 16 Amu Paul a nga ty'i na, a ye sa'ale Efésus e miel été, ane a ye bo te ndaman éyoñ Asia. Amu a ke avôl, ndô'ôtô a ne tabe e Yéroualem e môse Pantekôt.

Paul A Ya'an A Bemvendé Ya Efésus

(Mat 7:15-20; 1 Tés 2: 1-12; Tit 1:9-14; 1 Pét 5:1-4; 2 Pét 2:1-3)

17 Eyoñ a nga too e Milé, a nga lôme bôt Efésus, a bañete bemvendé ya kirke, be zu e be nye. 18 Nde éyoñ be nga suane vôm a nga too, a nga jô be na, Miabebien mi ayem aval me nga too e be mia kom, ataté môs ôsu me nga telé abo Asia, 19 me saé'ane Nti a nje'ebane nlem ôse, a mili'i mis, a meve'ele me nga kui e be ma amu mbia bimo'o ya Beyude, 20 avale fe ane me nga bo te solé mia jam éziñ e ne volô mia, a ye'ele mia e bôt été, a menda menda. 21 Me nga bo me yemete'e asu Beyude a Begrek bebaane ajô nkôñelane minlem mfa'a Zambe a mbunane Nti wongan Yésus. 22 Nde éyoñe ji, mi lôô mamien m'ake e Yéroualem, nka'an e Nsisim été, te yeme mam m'aye tôbane ma vôm ate, 23 ve Mfufub Nsisim a tu'a kate ma na, e minlam mise, mengata'a a étibel'a bi ayange ma. 24 Ve me ne teke'e yen ényiñe jam ane jôm é ne tañ éziñ nge édima e be mamien, ve nge me ne sondô dulu ya ényiñe jam a ésaé mvolan me nga nyoñ e be Nti Yésus na, me yemete mbamba foé ya mvame Zambe. 25 Nde éyoñ ji, mi lôô mamien m'ayeme na, mia bese mi aye bo te fe beta yen asu dam, e zañe jenan, me nga lôtan, me kate foé ya éjôé Zambe. 26 Ajô ete m'ayemete môse wu e be mia na, me ne te bijô ya metyi ya mia bese. 27 Amu me nga bo te solé kate mia ngume mbôndane fe'e Zambe. 28 Tuka'a fombane miabebien a mbam mintôma ôse, ñwô Mfufub Nsisim a nga telé mia beba'ale na, mi toñe kirke Zambe, nje éte a nga kus a metyi mé émien. 29 Mamien m'ayeme na, éyoñ me kôlôya, miñyo'ô beze mi aye zu e be mia, mi ne te nyane mbam. 30 Nalé fe, e be miabebien été, bôt b'aye kôlô e si, be kobô'ô bikotekote bi mam, ane b'aye dutu beye'é be tôñe be. 31 Amu ajô ete nde, momba'an, mi simesa'ane na, nté mimbu mila, alu baa môs, me nga bo te jô'é lebe môst ase ya be mia a mili'i mis. 32 Nde éyoñ ji m'akee mia e be Zambe a e be mejô ya mvame jé, mme me ne ngule ya yale mia, a ve mia ngab élik e nsamba ya ba bese be nto ntelan étyi. 33 Me nga bo te nyamete éza silba, nge gôlt, nge ngômesan. 34 Miabebien mi ayeme na, mo mame ma me nga saéane ma mfa'a

ya biôm bi nga jembane ma, a ba bia be be bi nga too. 35 Mfa'a ya mam mese, me nga liti mia na, a nju'an biabebien bi aju'u ésaé aval ete, bi ayiane volô mintetek ; a simesane fe mejô me Nti, ane émien a nga jô na, Ebotan ya mvean j'adañ ji ya nyoñan.

36 Nde éyoñ a nga kobô nalé, a nga kute meboñ si, a nga ye'elan baa be be bese. 37 Nde bese be nga yi du, be nga wubane nye a latane nye anyu, 38 be nga wô'ô mintae nlem, adañedañ amu éfia a nga jô na, b'aye bo te fe beta yen asu dé. Ane be nga ke li'itane nye e miel.

Dulu Paul Ya Yérusalem

(Besam 87: 4; M.M. 20: 36-38)

21 1 Nde éyoñ bi nga mane kandane be, ane bi nga téé dulu miel, bi nga ke zôsô akui e Kôs, nde tyé kpwaa bi nga kui e Rôdes, akôlô ya valé bi nga kui Patara. 2 Eyoñ bi nga yene miel ô kele e Fénésia, bi nga bet été a téé dulu. 3 Eyoñ bi nga kui vôme Kipros a yené, bi nga lí'i nye mfa'a ya mbonga, a ke miel akekui Siria, ane bi nga selebe e Tir ; amu miel ô nga yiane suu mimbe'e vôm ate. 4 Eyoñ bi nga some beye'é, bi nga tabe wôé melu zañbwa. Amu Nsisim be nga kate Paul na a bo te ke ôsu e Yérusalem. 5 Nde éyoñ melu mangan me nga man, bi nga téé a ke dulu dangan; a be bese, beyal a bon, be nga ke li'itane bia zen akekui bi nga kui e nlam atan; nde bi nga kute meboñ e si étebe mañ a ye'elan, ane bi nga batan a kandan. 6 Wôna bi nga dañ e miel été, ve be be nga bulan e nlam.

7 Nde éyoñ bi nga sondô dulu akôlô Tir, bi nga kui Tôlémis; ane bi nga batane bobenyañ, a tabe e be be môs wua. 8 Tyé kpwaa, ane bi nga téé, bi nga kui e Kaizaréa; ane bi nga nyiin e nda Filip, nkatefoé, nnye a mbe môte wua ya bôte zañbwa, ane bi nga tabe e be nye. 9 Môt ate a nga bili bindune bivôm bengon binyin, be kulu'u mejô. 10 Nde bi nga tabe abe melu, nkulumejô jôé na, Agabus, a nga kui a so'o e Yudéa. 11 Eyoñ a nga kui e be bia, a nga nyoñ asese Paul, a ka'a mebo mé émien a mo, a jô na, Avale di nde Mfufub Nsisim a jô na, Môt a nee asese di, Beyude be ne Yérusalem b'aye ka'a nye ana, a kee nye e mo meyoñe biku. 12 Nde éyoñ bi nga wô'ô jame di, biabebien a bôte ya vôm ate, bi nga ye'elane nye na a bo te bet e Yérusalem. 13 Wôna Paul a nga yalane na, Mi abo jé, éyoñ mi ayi du a bôé me nlem ? Amu na, mfa'a wom me nto nkôman, sa na, me bo nka'an étam, ve nalé fe na, me wu e Yérusalem amu ajô Nti Yésus. 14 Nde éyoñ a nga bo te kômbô dutuban, bi nga jô'é a jô na, Nkômbane Nti ô bo'ok.

15 Eyoñ melu mete me maneya, bi nga kômesane dulu, ane bi nga bet e Yérusalem. 16 Bia be beye'é bevo'o ya Kaizaréa bi nga ke, ane be nga kee bia e nda Mnason, môt ya Kipros, ñye'é ya atata'a, ane bi nga tabe e be nye.

Pau A Jome Yakôbus

(Rôm 15 ; 1, 2 ; 1 Kor 9 :19-23)

17 Nde, éyoñ bi nga kui e Yérusalem, bobejañ be nga nyoñe bia a mevak. 18 Nde tyé kpwaa, bia be Paul bi nga nyiin e be Yakôbus; a bemvendé bese fe be nga too. 19 Eyoñ a nga mane batane be, a nga kañete jam ese ya mam Zambe a nga bo zañe bikul amu ésaé jé. 20 Nde éyoñ be nga wô'ô nalé, be nga wumulu Zambe. Nde be nga jô nye na, A mojañ, ô lôô, abim abui betoyini e ne zañe Beyude be maneya buni ; be bese b'anyane metiñ, 21 Be nga nyoñe foé ajô dôé na, w'aye'ele Beyude bese be ne zañe meyoñe bikul na, be lí'i Môze, a jô be na be bo te tyi'i bone bab metye, nge ba'ale biyem. 22 Wôna, za jame d'ayiane boban ? B'aye fo'ô wô'ô na ô soya. 23 AJô ete, bo'ô e jam bi ajô wo di. Bi bili befam benyin be nga tiñeti atiñ étyi; 24 Womien nyoñe bôte bete, ô tune womien e nsamba wob, ô ya'ane biôm mfa'a wob, ajô ete b'aye sôtébane minlô miab. Nalé be bese b'aye yeme na, teke'e jam e ne été mfa'a ya mam be nga kate be ajô dôé, ve na, womiene fe w'awulu ane nyô a ba'ale metiñ. 25 Ve mfa'a ya bôte ya bikul be nga buni, biabebien bi nga lôme be kalate na be tyi metuna'a me nga veban e be bengunemelan, a metyi, a betit b'awu abuk, a mejian. 26 Nde Paul a nga nyoñe befam bete, tyé kpwaa, a tun émien ba be be, ane a nga nyiin e tempel, na a kate foé éyoñe môse ya ntunan w'aye man, a liti fe mvean ya môt ase ya be be.

Paul A Biban E Tempel

(M.M. 20: 23; 24: 5-19: Rôm 15: 30, 31; 1 Tés 2: 15, 16)

27 Nde, éyoñ melu zañbwal mete me mbeme bôman, Beyude ya Asia be nga yene nye e tempel été, be nga fô'ô ékôane bôt ése, ane be nga futi nye mo e nyô, 28 be yôta'ane na, A beébe bôt ya Israël, vola'ane bia ! Nyina a ne môt a ye'ele bôt vôm ase na, be sengan ayoñ, a metiñ a vôme nyô; nalé fe na, a nga zuu Begrek e tempel été, a ve mfufube vôme wu nsem. 29 Amu be nga taté yene Trôfimus môte ya Efésus baa be nye e nlam été, be nga ve'e fe'e na, Paul a nga zuu nye e tempel été. 30 Ane ngume nlam ô nga bo éngôngôm, ane bôt be nga zu mimbil vôme wua ; b e nga bi Paul a wo'otô nye si e tempel atan, été été ane mimbé mi nga diban. 31 Eyoñ be nga ve'ele ye wôé nye, foé é nga bet e be évete bezimbi énen na Yérusalem ase a nto nazametan. 32 Ane a nga ji'a nyoñe bezimbi, a bivete bi ntete bezimbi, ane a nga sembe mbil e zañe jab; nde éyoñ be nga yen évete bezimbi énen baa bezimbi, be nga jô'é bôme Paul. 33 Ane évet énen ya bezimbi é nga kui a bi nye, a bendé na be ka'a nye a bengôkob bebaé. A nga sili na, a ne za ; a na, A te bo za jame ? 34 Bevo'ô ya ékôan be nga yôtane jame da, ba bevo'ô ke jam afe ; nde éyoñ a nga bo te ngul ya yem benya mame, amu éngôngôm, ane a nga bendé na, be kee nye ôngôla bezimbi été. 35 Nde éyoñ a nga kui ôbet ya

nda yôb, ane bezimbi be nga be'e nye amu évô ya ékôane bôt, 38 amu nkunda bôt ô tôñe be mvus, be yôta'ane na, Va'a nye !

Paul A Bo Nkat AJô

(Mat 10 :19, 20 ; M.M. 26 :1)

37 Nde éyoñ be mbeme kee Paul ôngôla bezimbi été, a nga jô évete bezimbi éne na, Ye me ne ngul ya kobô wo jam éziñ? Ane a nga jô nye na, Ye w'ayeme Grek? 38 Ye ô se mô't ya Egipten, nnye a ndôme bo metyama'ane, ane a nga kee bôt betoyini benyin e nkôte si, mmbe be mbe bewôé bôt? 39 Paul a nga yalane na, Me ne mone Beyude ya Tarsus, si ya Silisia, bialébiala ya nlam ô se ngelé; m'aye'elane wo na, ô me'ete na me kobô bôt. 40 Nde, éyoñ a nga me'ete, Paul a nga tele ôbet, ane a nga febe bôt wo; éyoñ évôl é nga bo ne kubuk, a nga yôtan e nkobô hébru a jô na,

22 1 A bobejañ a betate, vô'ôla'an nkat m'akat ajô dam e be mia éyoñe ji — 2 Nde, éyoñ be nga wô'ô ane a yôtane be e nkobô hébru, be nga dañe ku bivô. Ane a nga jô na,--- 3 Mamien me ne mone Beyude, mbialan e Tarsus, si ya Silisia, ve me nga yaé e nlame wu été, e mebo me Gamaliel e si, be nga ye'ele ma nya nye'elane ya metiñe betate bangan, me nga nyan ajô Zambe aval ane mia bese mi né mô's wu. 4 Me nga kpwe'ele e Zene nyô akui awu, me ka'ak, me futi'i fe e mimbôk, befam a binga, 5 aval ane njô bepretre a ngume nsamba betyi'i mejô ya bemvendé be ne kañete ma. E be be me nga bo me nyoñe bekalate ya ve e be bobejañ, nde me nga ke e Damas na me ke nyoñe ba be mbe wôé, a zuu be nka'an e Yérusalem ane b'aye yene meleb.

Paul A Kañete Ajô Nkôñelane Nleme wé

(M.M. 9:1-19; 26:12-18)

6 Nde, a nga bo na, me kele zen, a kui bebé Damas, bebé zañe mô's, atemetem na, beta éfufub a so'ô yôb, a nga faé me mbôma'ane. 7 Ane me nga ku e si, me wô'ô tyiñ é jô'ô me na, A Saul, w'akpwe'ele ma amu jé? 8 Nde me nga yalane na, O ne za A Nti? Nye me na, Me ne Yésus ya Nazaret, nyô w'akpwe'ele. 9 Nde ba bia be be bi mbe nsamba be nga yen éfufub, ve be nji wô'ô tyiñe ya nyô a nga kobô ma. 10 Nde me nga jô na, M'aye bo aya, A Nti? Nde Nti a nga jô me na, Kôlô'ô e si, ô ke Damas, vô'm ate b'aye kate wo mam mese me ne ntelane na ô bo. 11 Nde éyoñ me nga bo te ngul ya yen amu mfaéane ya éfufub éte, bôt bia be be bi mbe nsamba be nga kee ma be bili me e wo, ane me nga kui e Damas.

12 Nde môť éziñ, Ananias, nkañe Zambe aval ane metiñ, Beyude bese be nga too wôé be kañete'e ajô dé mvaé, 13 a nga kui e be ma, a ntele me fefe a jô na, A mojañ Saul, fombô'ô. Awolo ete ebien, me nga fombô, a yene nye. 14 Nye me na, Zambe betate bangan a nga tobe wo na ô yeme nkômbane wé, ô yene Môť a ne Zôsô, a na ô wô'ô tyiñe ya anyu dé; 15 amu w'aye bo ngaa mfa'a wé e be bôte bese ajô mam ô maneya yen a wôk. 16 Nde éyoñe ji, jé w'abeta yange? Kôlô'ô e si, ô batizôban a sôbane mam abé môé a loene jôé dé.

Paul A Lômban E BE Meyoñe Biku

17 Eyoñ me nga bulan e Yéusalem, ane me nga ye'elan e tempel été, ane me nga ku som; 18 Ane me nga yene nye ajô'ô me na, Bo'ô avô, jika'a kôlô e Yéusalem, amu b'aye bo te vô'ôlô ane w'akañete ajô dam. 19 Me na, A Nti, bebien b'ayeme na, e sinagôg ase été, me nga bo me futi'i e mimbôk a bôm b a be nga buni wo. 20 Nde éyoñ metyi me Stéfanus, ngaa woé, me nga kuliban, mamien fe me nga tele, me kañese'e a ba'ale mengômesane me me ba be nga wôé nye. 21 Nde a nga jô me na, Kelek; amu m'aye lôme wo ôyab e be biku.

Paul Baa Evet Enene Ya Bezimbi

(M.M. 16: 22, 23, 35-39, 25: 16)

22 Nde be nga vô'ôlô nye nné ane éfia éte; wôna be nga bete metyiñ e yôb, a jô na, Va'a aka'a môte dina e si nyô! Amu a yiane ke nyiñ. 23 Nde be yôta'ane nalé, be wu'a fe mengômesane mab e si a lô'ôlan mbuluk e yôb, 24 ane évete bezimbi énen é nga bendé na, be kee nye ôngôla bezimbi été, a jô fe na be lebe nye a minkasa, a yem amu jé b'ajumelane nye ana. 25 Ve éyoñ be nga mane ka'a nye misinga, Paul a nga jô évete ntete bezimbi é nga tele valé na, Ye e ne wo zôsô ya bibi bialébiala ya Rôm minkasa a éyoñ a ngenane te veban mekua? 26 Eyoñ évete ntete bezimbi é nga wô'ô nalé, ane a nga ke e be évet énen, a jô nye na, Za jame w'azu bo di? Amu môť nyô a ne bialébiala môť ya Rôm. 27 Ajô ete évet énen é nga zu ajô nye na, Kate ma, ye ô ne bialébiala môť ya Rôm? Nye na, Me nga nyoñ éto mona nlame ji a bet tañ. Paul na, Be me me nga bialé nalé. 29 Ajô ete, bôt be nga kômbô lebe nye a ébôm be nga ji'a dutuban e mvus; évet énene fe é nga ko woñ, amu a nga yeme na Paul a ne bialébiala môť ya Rôm, nalé fe amu a maneya ka'a nye.

Paul Osu Ya Nsamba Betyi'i Mejô

(Yas 1: 8; Besam 37: 32, 33; Mat 23: 27, 28; M.M. 23: 28)

30 Nde tyé kpwaa ya valé, amu a nga kômbô yem nya ajô Beyude be nga bo'olô nye, ane a nga kuli nye ngata'a, a nga bendé na minlô beprete a ngume nsamba betyi'i mejô be sulan, ane a nga suu Paul e si, a tele nye asu dab.

23 1 Nde Paul a nga beme nsamba betyi'i mejô mis e nyô, a jô na, A Bobejañ, me maneya nyiñ asu Zambe a mbamba ñyeman ase ya nlem azukui môse wu. 2 Ane njô bepretre a nga jô bôt be nga tele valé na, be bibi nye anyu. 3 Nde Paul a nga jô nye na, Zambe a ye bibi wo, wo éfumulu ndubane mfin! Ye ô to na w'aty'i ajô dam aval ane metiñ, ve w'awosane metiñ éyoñ w'abendé na be bibi ma? 4 Ba be nga tele valé be nga jô na, Ye w'ata njô bepretre? 5 Ane Paul a nga jô na, A bobejañ, me nji yeme na a ne njô bepretre; amu e ne ntilane na, W'aye bo te kobô njôô ya ayoñe dôé abé.

6 Ve éyoñ Paul a nga yene na éfase jia é mbe ngame Besadusias, a éfas évok ngam Befarésias, a nga yôtan e nsamba betyi'i mejô na, A bobejañ, Mamien me ne Farésias, mone Befarésias; amu ajô ya ndinlem a ñwômane miñwuan nde me tele de nkat. 7 Nde éyoñ a nga jô éfia ji, meluman me nga bo zañe Befarésias a Besadusias; ane ékôan é nga salane mengam. 8 Amu Besadusias b'ajô na ñwômane miñwuan ô ne momo, to'o éngel nge nsisim; ve Befarésias b'amem mam mete mese. 9 Nde beta zô'é a nga bo; betili bekalate bevo'o ya ngame Befarésias be nga tebe, be nga sañetane na, Bi nji yene jam e ne ékotekot e be môte nyô. Jé é ne nge nsisim nge éngel bi nga kobô nye? 10 Nde éyoñ meluman me nga bo ngu, évete bezimbi énen é nga ko woñe na be za té Paul afus, a nga bendé bezimbi be sis e si, be nyoñe nye a ngul e zañe jab, be kee nye ôngôla bezimbi été.

11 Alu ete ebien, Nti a nga kui e be nye, a jô na, Volô'ô nlem, amu aval ane ô nga kañete ajô dam e Yérusalem, aval ete fe w'aye kañete e Rôm.

Emo'o Ya Wôé Paul

(Besam 3: 5-8; M.M. 9: 23-25; 2 Kor 11: 23, 26)

12 Eyoñ môs ô nga bo, Beyude be nga bo émo'o, ane be nga ve bebien atiñe na, b 'aye bo teke'e di, nge nyu, ve akekui éyoñ été be wôéya Paul. 13 Bôt adañe mewôm menyin be nga bo ôyili ôte. 14 Nde be nga ke e be minlô bepretre a bemvendé, a jô na, Bi maneya tiñeti biabebien nya ntiñetane na, bi aye bo te tye'e jôm éziñ, ve akekui éyoñ été bi wôéya Paul. 15 AJô ete, womien a fulane nsamba betyi'i mejô, jô'an évete bezimbi énene na, a suu nye si e be mia, aval ane nge mi aye tu'a fas ajô dé étua zôsôô. Bi ne nkôman ya wôé nye éyoñ a ngenane te kui e be mia. 16 Ve monekala Paul a nga wô'ô foé ya nsome wob; nalé a nga ke, a nyiin ôngôla bezimbi a kate Paul. 17 Ane Paul a nga loen évet ntete bezimbi jia ya be be a jô na, Kele ndômane nyô e be évet énen; amu a bili jam éziñ ya kate nye. 18 Nalé a nga nyoñe nye a kee nye e be évet énen, a jô na, Paul, mone mimbôk a nga loene ma, a sili me na me zuu ndômane nyô e be wo, amu a bili jam éziñ ya jô wo. 19 Ane évet énen é nga bi nye wo, a kee nye vôm étam, a sili nye na, za ajôô ô billi na ô kate ma? 20 Ane a nga jô na, Beyude be

maneya bo ôyili na b'aye sili wo na ô zuu Paul e si akiti e nsamba betyi'i mejô, aval ane nge b'akômbô tu'a fase mam ajô dé. 21 Ve te kañese be de; amu bôt b'adañe mewôm menyin b'ayabe nye nsom, be maneya ve bebien atañe na, b'aye bo te di nge nyu, ve akekui be wôéya nye; nde éyoñe ji be ne nkôman, b'ayange ve ngaka'a jôé. 22 AJô ete évete bezimbi énen é nga suu ndôman éte, abendé nye na, O bo'ô teke'e kate môť éziñe na, w'ate lilti me mam ma.

Paul A Lômban E Be Féliks Ngovina

23 Nde a nga loene bivete mintete mibaé ya bezimbi, a jô na, Awolo ébulu ya alu, kômesa'ane bezimbi mintete mibaé, be bewulu bikabela mewôme zañbwal, a bewua mekoñ mintete mibaé, be ke nté ya Kaizaréa. 24 Mi zulu fe tit ya tooé Paul été yôb, mi kuui nye ntondô e be Féliks ngovina. 25 Ane a nga tili fe kalate avale di: 26 Ma Klaudius Lisias, m'atili Ntômba Féliks, ngonvina, Mbôlô. 27 Beyude be nga bi môťe nyô, éyoñ be nga bo bebé ya wôé nye, nde me nga kui e be be a bezimbi, a vaa nye, amu me nga yeme na a ne môť ya Rôm. 28 Nde ma nga kômbô yem étom be nga bo'olô nye, me nga kee nye si e nsamba betyi'i mejô wob. 29 Me nga koé na, b'abo'olô nye bifia ya metiñe mab, ve teke'e bo'olô jam a yiane wu de nge ngata'a. 30 Nde éyoñ me nga wô'ô na be teléya nsom ya wôé môťe nyô, été été me nga lôme nye e be wo, a bendé fe bebo'olô bé na be kobô mam b'abo'olô nye asu dôé.

31 AJô ete bezimbi be nga nyoñe Paul, ane be nga ye'ele be, a kee nye aluse Antipartris. 32 Tyé kpwaa, be nga bulan ôngôla bezimbi, be nga lí'i bewulu bikabela be kele nye. 33 Eyoñ be nga kui e Kaizaréa, a ve ngovina kalate, a telé fe Paul asu dé. 34 Eyoñ a nga lañe kalate, a nga sili afan a wô'ô de. Eyoñ a nga yeme na a mbe môťe ya Silisia, 35 a nga jô na, M'aye vô'ôlô wo éyoñ bebo'olô bôé b'aye suan. Ane a nga bendé na, be ba'ale nye e nda Hérôdes.

Etom B'abo'olô Paul

(Mat 5: 11, 12; M.M. 6: 11-13; 21: 27-36)

24 1 Mvus ya melu metan, nde njô bepretre Ananias a nga so, ba be bemvendé bevok a ñyeme nkobô, Tertulus. Ane be nga liti ngovina étom ba'abo'olô Paul; 2 nde éyoñ a nga loene nye, Tertulus a nga taté bo'olô nye, a jô na, A Beta Monti Féliks, amu wo bi ayen abui mvo'é, a amu ñyeman wôé, mam me maneya veñesan e ayoñe di, 3 mezene mese a vôm ase bi anyoñe mame ma a ékekaé ése. 4 Ve amu bi za ke ayab, m'aye'elane wo, amu mvame jôé na ô vô'ôlô bia mon étun. 5 Amu bi nga yene fame nyô ébubua ôkon, nzametane mam e zañe Beyude bese ya si nyô ése, asuzo'ô ya ngam Benazaréa. 6 A nga ve'ele ve tempel nsem, nde bi nga bi nye [nde bi nga ye tyi'i ajô dé aval ane metiñe mangan me né. 7 Ve Lisias évete bezimbi énen, é nga suan, a vaa bia nye a évô ése, 8 a nga

bendé bebo'olô bé na be zu asu dôé.] Womien, éyoñ ô maneya fase nye, w'aye bo ngul ya yem mam mese bi abo'olô nye. 9 Beyude bese b'aba'a tyiñ, be yemete'e na mam mese ma me ne nalé.

Paul A Kat Ajô Dé Asu Féliks

(Luk 21 :12-15 ; 1 Pét 3 :15, 16)

10 Eyoñ ngovina a nga febe nye wo, Paul a nga yalane na : Amu m'ayeme na ô tabeya ntyi'i mejô ya ayoñe di mimbu abui, m'akat ajô dam a mevak. 11 Ane w'atu'a yeme na, a nji dañe melu awôm a mebaé ane me nga bet e Yérousaleme na, m'azu kañ; 12 be nji koé ma me do'ane mô't éziñ nge zametan ékôan, ja'ana e tempel été nge besinagôg été, nge nlam été. 13 Nalé fe, be se ngul ya bôôé wo bibu'u ya liti wo na, mam b'abo'olô ma éyoñe ji me ne été. 14 Ve jame di nde m'akpwaane wo na, ane Zen éte, nje b'aloene ngam, m'akañe Zambe betate bangan, me buni'i mam mese ntilan e be bekulumejô été, 15 me bili ndinlem e be Zambe, nje bebiene fe b'akañese na, ñwomane miñwuan bezôsô a bikotekot w'aye bo. 16 Amu jam ete, melu mese, m'avuñe na, me bi tyiñe nleme jame mvo'é zañe Zambe a bôt. 17 Nde mvuse ya mimbu miziñ mi nga lô't, me nga zu ve ayoñe dame biôme ya mvam a mimvean. 18 Eyoñ me ngenan me bo'o jame di, be nga koé me me tuneba'an e tempel été, teke'e ékôan nge zo'é. Ve Beyude bevo'o be nga so Asia — 19 be nga yiane fe tabe va asu dôé, be bo'olô ma, nge be bili me ajô éziñ — 20 Nge na, e bôte bana bebien be tame liti za ékotekot mboan be nga yen, éyoñ me nga tele asu nsamba betyi'i mejô, 21 nga ve amu jame dina étam, nde me nga bete tyiñ e yôb, me tele e zañe jab, Amu ajô ñwomane miñwuan, nde m'aty'i'iban ajô asu denan, e môse wu.

22 Nde Féliks, amu a nga yeme mam ya Zen éte zôsôô abim d'ayian, a nga bu'u be, a jô na, Eyoñ ése Lisias, évete bezimbi énen, a ye zu nne, m'aye tyi'i ajô denan. 23 A nga bendé évet ntete bezimbi na, be ba'ale Paul, be telé nye nti, te kame mô't éziñ ya bemvôé be b'azu volô nye mfa'a ya mam m'ajembane nye.

Paul A Ne Mba'alan E Mimbôk

(Besam 95 : 8, Yes 55 : 6, 7 ; M.M. 17 : 30-32)

24 Nde ane melu mevo'o me nga lô't, Féliks a nga suan baa Drusila, minga wé, nnye a mbe ngone Beyude. Ane a nga loene Paul, a vô'ôlô nkobô wé ajô mbunane Krist Yésus. 25 Nde éyoñ Paul a nga bi'ili nye bifia ajô zôsôô, a ajô njôane mô't émien, a ajô ntyi'ane mejô w'azu, Féliks a nga fô'ôban, a yalane na, Eto ji, tame ke. Nge m'aye bi mbamba éyoñ, m'aye beta loene wo. 26 Eyoñ éte ébiene fe a nga too ndinleme na, Paul a ye ve nye moné. Amu ajô ete a nga bo a lo'ene nye na, be laan. 27 Nde

éyoñ mimbu mibaé mi nga lô, Porkus Festus a nga jian éto Féliks; nde amu a nga kômbô na Beyude be yene nye mvaé a nga lí'i Paul e nda mimbôk.

Paul A Kuli Ajô Dé E Be Kaiza

(Besam 27: 12; 82 : 2-5; M.M. 23: 12-15, 30; 25: 14-21)

25 1 Ajô ete, éyoñ Festus a nga suan e afan ete, ane melu mela me nga lô, a nga kôlô Kaizaréa, a bet e Yérusalem. 2 Ane minlô bepretre a benya bômvaa ya Beyude be nga futi Paul e be nye. Ane be nga tindi nye, 3 be nga ja'é nye mvam na, a lôme mô, ate e Yérusalem, be lame na, bebien b'aye bo nsom ya wôé nye e zen. 4 Ve Festus a nga yalane na, b'aba'ale nye e Kaizaréa, a na, émiene fe a ye jí'a ke wôé. 5 Nye na, Bôt ya éjôé jenan ya be mia, be lumbu'u bia be be. Nge mbia jam éziñ a ne e be mô, ate, betame bo'olô nye.

6 Nde, éyoñ a nga tabe e be be, melu te dañ muam nge awôm, a nga lumbu a ke e Kaizaréa. Tyé kpwaa ya valé, a nga tabe si éto ntyi'ane mejô, a bendé na, be zuu Paul. 7 Nde, éyoñ a nga suan, Beyude, ba be nga lumbu, be so'o e Yérusalem, be nga tele nye mbôma'ane. Ane be nga bo'olô nye abui adite bitom, mbie bite be nga bo te ngul ya yemete betotii ya mbo'olane wob. 8 Eyoñ éte Paul a nga kat ajô dé, a jô na, Me nji bo jam e ne abé, to'ona mfa'a ya metiñ Beyude, nge mfa'a ya tempel, nge mfa'a Kaiza. 9 Nde, vôme Festus a nga kômbô na, Beyude be yene nye mvaé, a nga yalane Paul a jô na, Ye w'akañese na, ô bet e Yérusalem, ajô dôé e ke tyi'i wôé mfa'a ya mam ma asu dam? 10 Nde Paul a nga jô na, Me tele asu éto ntyi'ane mejô Kaiza, e vôm ajô dam d'ayiane tyi'i. Me nji bo jam éziñ é ne abé, aval ane womien w'ayem nya ñyemane. 11 AJô ete, nge me sebeya étom, nge me boya jam d'ayian awu, me nji bene me wo'ok. Ve nge mam b'abo'olô ma, teke'e da e ne été, wôna teke'e mô a ne ngul ya kee ma e mo mab. M'akuli ajô dam e be Kaiza. 12 Eyoñ Festus a nga ke laan émo'o jé, ane a nga yalane na, O kuliya ajô dôé e be Kaiza, nde w'aye fo'o ke e be Kaiza.

B'akee Paul Asu Agripa Baa Bernis

(M.M. 9 : 15)

13 Nde, éyoñ melu mevo'o me nga lô, Agripa njô bôt baa Bernis be nga kui e Kaizaréa, na be ke batane Festus. 14 Nde éyoñ be nga tabe wôé melu abui, Festus a nga kate njô bôt ajô Paul, a jô na, Mô, éziñ a ne va, Feliks a nga lí'i nye e mbôk. 15 Eyoñ me nga too e Yérusalem, minlô bepretre a bemvendé ya Beyude be nga futi nye e be ma, be jak'é na, me ve nye mekua. 16 Me nga yalane be na, Bôt ya Rôm be nji bi éyeme na, be findi mô, éziñ, te na bebo'olô ba be nye, be tôba'ane mesu mesu, a émiene fe a yen aboé ya bo nkat mfa'a ya é tom b'abo'olô nye. 17 Ajô ete éyoñ be nga sulane va, me nji bo njiñelan, ve na, tyé kpwaa, me nga tabe si éto ntyi'ane mejô, a bendé na, be zuu

môt ate, 18 nnye, éyoñ bebo'olô be nga tebe, be nji ke somane nye étom éziñ ya mbia be mam mamien me nga ve'e fe'e. 19 Ba be nye be nga bo ve mfeta'ane bifia ajô Yésus éziñ, môt a nga wu, nnye ate Paul a yemete na, a vee. 20 Nde, éyoñ mamien me nga too fe'e ne vema, te yeme zen m'aye fase mam ma, me nga sili nye, nge a ne kañese ke e Yérusalem, ajô dé e tyi'e wôé mfa'a ya mam ma. 21 Ve Paul, éyoñ a nga kuli ajô dé na, be ba'ale de akekui Kaiza a ne tyi'i de, me nga bendé na, be ba'ale nye akekui m'aye lôme nye e be Kaiza. 22 Ane Agripa a nga jô Festus na, Mamien m'ate ye kômbô na, me wô'ô môt ate. Nye na, Akiti, w'aye wô'ô nye.

23 Ajô ete, tyé kpwa ya valé, Agripa a nga zu baa Bernis, a melitan abui, éyoñ be maneya nyiin étun nda vôm b'aye wô'ô ajô, ba be bivete bezimbi binen a benya bômvaa ya nlam, éyoñ éte Festus a nga ve abendé ane b'aye zuu Paul. 24 Ane Festus a nga jô na, A njô bôt Agripa, a bôte bese bia be be bi too e vôme nyô, mi lôô môt nyô, nnye ngum ayoñe Beyude ô nga ja'é ma ajô dé, e Yérusalem, nalé fe na, ve yôtane na, a nji yiane fe bete nyiñ. 25 Nde mamien me nga yeme na, a nga bo te bo jam éziñ a yiane wu de. Ve éyoñ môte nyô émien a nga kuli ajô dé e be Kaiza, me nga tyi'i na, m'aye lôme nye. 26 Me nji bi ngum éfia ya buni, ñwô me ne tili Monti ajô dé. Amu ajô ete nde m'ate zuu nye asu denan, adañedañ asu dôé A njô bôt Agripa, nde éyoñ bi aye fase nye, me ne bi jam éziñ ya tili. 27 Amu na, me lôô jam ete te fe'e na, me lôme mone mimbôk, ve te liti jam b'abo'olô nye.

Paul A Kat Ajô Dé Asu Agripa

(Mat 10 : 18-20 ; M.M. 9 : 1-30 ; 22 : 1-21)

26 1 Nde Agripa a nga jô Paul na, B'akañese na, ô kat ajô dôé. Eyoñ éte nje Paul a nga same wo, a kat ajô dé ana : 2 A njô bôt Agripa, me yeneya mamien ane nyô a ne ébotan, amu m'azu kat ajô dam asu dôé, ajô mam mese Beyude b'abo'olô ma. 3 Amu na, womien ô ne môt a dañeya yem biyem bise a mfeta'ana bifia ase Beyude be bili. Amu ajô ete nde m'aye'elane wo na, ô jibi vô'ôlô ma. 4 Nde, aval ntaban me nga tabe aso atata'a e Yérusalem ayoñe dam été, Beyude bese b'ayem de, 5 amu be nga taté yeme ma aso ayab, nge b'akômbô bo bengaa ya été na, me nga tôñ ngam j'adañe yemete mam ya nkañane wongan, me nga nyiñ ane mone Farésias. 6 Nde éyoñe ji, me ntele ane ajô dam d'aye tyi'i, ve amu ndinlem me bili ane Zambe a nga tiñeti betate bangan, 7 aval ndinlem meyoñe mangan awôm a mebaé m'akômbô kui, aval ane b'avuñe kañ alu baa môs. A njô bôt, amu ajô ndinlem éte Beyude b'abo'olô ma ! 8 Amu jé mi ne simesane na, jame ya na, Zambe a wômôlô miñwuan, e vo'o buniban e be mia ? 9 Nde, mamien me nga simesane na, m'ayiane bo mam abui ya wosane jôé Yésus ya Nazaret. 10 Jam ete fe me nga bo e Yérusalem. Mamien me nga dibe fe mimfufub abui e menda mimbôk, éyoñ éte minlô bepretre mi nga ve ma ngulenjôan ya été. Nde éyoñ be nga wôéban, ma fe me nga kañese. 11 Biyoñ abui, me nga ve be meleb e besinagôg bese été, me

nga tindi na, be kobô Zambe ébiasé. Nde vôm me nga bili beta ñyaan mfa'a wob, me nga kpwe'ele be, ja'ana akekui minlam ya mesi bejin.

Paul A Kañete Nkôñelane Nleme Wé

(M.M. 9:1-19; 22:6-16)

12 Nalé ate, me nga ke e Damas, me bili ngulenjôan a nkañesane minlô bepretre, 13 A njô bôt, a zañe môs me nga yen éfufub, e zene yôb, é s o'ô yôb, mfaéan ô nga dañe wu ya yôb, é faé me mbôma'ane, nalé fe ba bia be be bi nga wulu nsamba. 14 Nde éyoñ bia bese bi nga ku e si, me nga wô'ô tyiñ, é jô'ô me e nkobô hébru na, A Saul, a Saul, w'akpwe'ele ma amu jé? E ne wo mintaé ane w'atyañete abo nsoñ. 15 Nde me nga jô na, A Nti ô ne za? Ane Nti a nga jô na, Ma me ne Yésus, nyô w'akpwe'le. 16 Ve kôlô'ô e si, ô tebe tetele e mebo môé. Amu m'ate yené e be wo amu jame dina na, me télé wo mboésané a ngaa ya mam w'ate yen, nalé fe mfa'a ya ma m'aye beta liti wo. 17 M'aye vaa wo e mo me bôt, a e mo biku, a be be m'alôme wo 18 na, ô kuui be mis, ane b'aye kôñelan, be kôlô dibi a ke éfufub, be kôlô fe ngulenjôane Satan, a ke e be Zambe, nde be ne nyoñ njamane mam abé a éto e zañe ba be ne mfuban amu b'abuni ma.

Nkañetane Paul Asu Beyude A Biku

19 Ajô ete nde, A njô bôt Agripa, me nji bo melo mfa'a ya ñyenan ô nga so e yôb. 20 Ve ôsusua me nga kate ba ya Damas foé, wôna ba ya Yérusalem fe, a s ése ya Yudéa, a nalé fe e bikul na, be kôñelane minlem, a veñesan e be Zambe, be bo mimboan mi ayian a nkôñelane wob ôte. 21 Amu ajô ete Beyude be nga bi ma e tempel été, be nga jeñe na be wôé ma. 22 Akekui môse wu me nga yen mvolan w'aso e be Zambe, ajô ete me tele va, me kañete'e e be nyô ntok a be nyô nnen bebaane. Me nga bo te kobô jam afe, ve mam bekulumejô a Môse bebaan be nga jô na, m'ayiane boban, 23 na, Krist a yiane wu mintaé, a na a ye bo môt ôsu a ye wômô e miñwuan, a ye kate foé ya éfufub e be bôt a e be Bikul bebaane.

Paul A Dutu Agripa A Buni

24 Nde éyoñ Paul a nga bo nkat ajô dé nalé, Festus a nga bete tyiñ e yôb na, W'aso'ô étyi, A Paul ! abui ñyemane dôé d'avôñe wo, ô so'ô étyi. 25 Nde Paul a nga jô na, A Beta Monti Festus, me nji so'ô étyi, ve m'akobô bebela a bifia bi fek. 26 Amu na, njô bôt a yeme ajô mam ma, a m'akobô nye a ayo'ô nlem ; amu m'abuni na teke'e jame da ya mam ma e ne nye nsolan, amu jame di e nji boban asoé. 27 A njô bôt Agripa, ye w'abuni bekulumejô ? M'ayeme na, w'abuni. 28 Nde Agripa a nga jô Paul na, Ye mon étun ana, ô nga dutu ma na, me bo Kristen ! 29 Paul na, m'aye'elane Zambe na, to'ô

étun nge ayab, sa wo étam, ve nalé fe ba bese b'awô'ô ma môse wu, be bo aval ane ma, ve sa mfa'a ya mengata'a ma.

30 Ane njô bôt a nga tebe tetele, nalé fe ngovian a Bernis, a ba ba be be be nga to e si ; 31 nde éyoñ be nga ke émo'o, bebien bebien be nga laan na, Môte nyô a nji bo jam d'ayian awu nge mbôk. 32 Nde Agripa a nga jô Festus na, Môte nyô a nga yiane suuban, nge a ye bo te kuli ajô dé e be Kaiza.

Paul A Ke Miel E Rôm

(Besam 107 : 23-31 ; Yes 43 :1, 2 ; 2 Kor 11 : 25, 26)

27 1 Nde éyoñ ntyi'an ô nga bobane na, bi ayiane téé duli miel a ke Italia, be nga kee Paul a mimbô'ô mife e mo me évet ntete bezimbi, jôé na, Yulius, mô't ya Nsamba bezimbi Augustus. 2 Nde bi nga dañe miel ya Adramitus été, ñwô ô mbeme ke dulu e mebôñe ya nsa'a mañ ya Asia, bi nga téé dulu mañ a Aristarkus, mone Makédônia Ya Tésalônika, a nga ke e nsamba wongan. 3 Nde tyé kpwaa, bi nga sise miel e Sidôn, ane Yulius a nga mvamane Paul, a kañese na, a ke e be bemvôé bé, be volô nye. 4 Akôlô ya vôm ate, ane bi nga téé dulu miel, bi nga womolô Kipros, amu évuñulu é nga so bia ôsu. 5 Nde éyoñ bi nga tulane ndame mañ é ne ndôba'ane Silisia ya Pamfilia, bi nga kui e Mira, nlam ya Lisia. 6 Vôm ate nnye évet ntete bezimbi é nga yene miel ya Aleksandria, ô kele mfa'a ya Itallia, ane a nga daa bia été. 7 Nde bi nga wulu ôte'etek melu abui e miel été, a bi nga yen ayaé ya kui ndôba'ane a Knida ; évuñulu é nga bo te me'ete na, bi ke dulu zôsô ôsu, bi nga womolô Kréta, a to bia ane éyoko'o, ane bi nga yen ayaé ya womolô nsa'a nsak, ane bi nga kui vôm éziñ b'aloene na, Mba Mebôñ, bebé a vôm nlam ô mbe jôé na, Laséa.

9 Nde éyoñ melu abui me nga lô't, nalé fe dulu ya mañ e nto angôndô, amu éyoñ ya Ntyiane Bidi é maneya lô't, Paul a nga lebe be, 10 a jô na, A bôt, me lô'ô na, dulu ya miele wu e mbeme tôban njuk a ndimelan abui, sa ve mimbe'e étam, a miel ôbien, ve nalé fe binyiñe biangan. 11 Ve évet ntete bezimbi é nga kañese tyiñ njô'ô miel baa mie miele, sa mam Paul a nga kobô. 12 Nde amu abôñ ete e nji yiane na, su'a ôyôn a lô'te be été, beta éfase bôt a nga yili na be téé dulu a kôlô vôm ate, kamene a zen éziñ be ne kui e Féniks, abôñe ya Kréta, nde d'afombô mbongal, fefel ya akôé a fefel ya nké, vôm ate nnye be lô'tô ôyôn.

Beta Okôse Ya Mañ

13 Nde, éyoñ évuñulu ya nké é nga ke j'avuñ ôte'etek, be nga sí'a kô na, be yeneya jam be nga bôndé fek. Ane be nga bete atyi étyé e mañe si, a ke b'awomolô nsa'a Kréta. 14 Nde éyoñ mon étun a nga lô't, mbia ôlende a nga sô'ôlô be, nnye b'aloene na, Erakilôn, a so'o mfa'a ya kindik. 15 Nde éyoñ ôlende a nga viban e miel, ô nga bo te ngul ya beta telé asu dé zôsô ôsu mfa'a évuñulu é nga bo é

so'ok, bi nga jô'é wô, ô nga wo'otô bia. 16 Nde bi nga womolô mon êkôte mañ éziñ b'aloene na, Klauda, a nto bia éyoko'o, bi nga yen ayaé ya vaa mon éfunga. 17 Eyoñ be nga mane nye bete, be nga jeñe mezene ya yemete miel, amu be nga ko woñe ya fuban mfa'a ya Sirta, nde be nga sili bengenga be évuñulu e si; nalé ate évuñulu é nga ke j'awo'otô bia. 18 Nde éyoñ bi nga dañe bebelane li a li, tyé kpwaa, be nga taté wua mimbe'e e mañ été; 19 e môse lale be nga wua biôme ya miel e mañ été a mo mab bebien. 20 Nde éyoñe jôb a ateté bi nga bo te fe yené melu abui, beta ôkôs a nto fe ngul abé, nde ndinlem ése bi nga bili na bi aye nyiñ, é nga su'ulane vase bia.

21 Nde éyoñ bi tyiya bidi ayab, Paul a nga zu be ôsu a jô na, A bôt, mi nga yiane vô'ôlô ma, te téé dulu ya miel akôlô Kréta, ve mi nga ye sa'ale nju'u wu a ndimelane wu. 22 Nde éyoñe ji, m'alebe mia na, Vola'ane minlem. Amu teke'e môte wua ya be mia a ye jañ, nga ve miel étam. 23 Amu alu ebiene di, éngela Zambe a tele me fefe, nyô m'awô'ô nye, a nnye m'akañ, 24 ajô na, A Paul, te ko woñ, w'ayiane tebe asu Kaiza, ô lôô, Zambe a veyo wo bôte bese mia be be mi ake dulu di. 25 Amu ajô ete, A bôt vola'ane minlem, amu m'abuni Zambe na, d'aye bo fo'o aval ane d'ate kateban e be ma. 26 Ve da, bi ayiane wuaban êkôte mañ éziñ.

27 Nde éyoñ alu awôm a nyini e nga vin, ane bi nga tindiban e mañ me Adria, a bébé zañ alu, bewulumiel be nga ve'e fe'e na, b'asubu kindi'i éziñ bébé. 28 Ane be nga soñe mañ, ve koé na, bi ne mita mewôm menyin. Nde be nga beta ke ôsu mon nté, be beta soñ, ve koé na, bi ne meta mewôm mela. 29 Nde amu bi nga ko woñe na, bi za wuaban e meko'o yôb, ajô ete bi nga wua metyi bityé e mañ été mfa'a ya ébône miel, bi nga yange na, môs ô kui. 30 Nde bewulumiel be nga ke b'ajeñe na, be tub, a lí'i miel. Ane be nga suu éfunga e mañ été, aval ane nge b'aye wua bityé e mañ été mfa'a ya asu miel. 31 Paul a nga jô évet ntete bezimbi a bezimbi na, Nge bana b'abo te tabe e miel été miabebien mi vo'o nyiiban. 32 Eyoñ éte nje bezimbi be nga sem minsinga éfunga é nga tyele, ane be nga jôé je, é sotan.

33 Nde éyoñ tyé é nga ke j'alende, Paul a nga tindi bôte besese'e na, be di bidi, a jô'ô na, Den, a ne môs awôm a nyini, mi too ve mombô, ve ke ôsu a tyi bidi, te nyoñe jôm. 34 Amu ajô ete nde m'atindi mia na, mi nyoñe bidi, amu nalé a ye ve mia ngu; amu na, teke'e koñ ésile jia j'aye jañ nlô mô't éziñ ya be mia. 35 Nde éyoñ a nga mane jô mam ma, a nga nyoñe fembé, a ve Zambe akéva, bôte bese be lôô; nde a nga be'e je, a taté di. 36 Ane bese be nga bo ngul minlem, bebiene fe be nga nyoñe bidi. 37 Bia bese bi nga too e miel été, bôte mintete mibaé a mewôme zañbwal a besaman. 38 Wôna be nga mane di abim d'ayian, be nga bo miel éveves, be wu'a blé e mañ été.

Miel W'abôlé

39 Nde éyoñ môs ô nga bo, be nga bo te yeme si éte. Ve be nga yen akpwet éziñ, é bili éteb nselek; ane be nga bôndé fe'e na, be wulu miel ô bet éteb nselek. 40 Nde be nga sem minsinga ya bityé, bi nyoñ e mañe si. Eyoñ éte fe be nga kuli minsinga mi aka'a mengab e miel, a bete fe beta éndelé mfa'a ya miel ôsu, évuñulu é tindi'i je, ane be nga kee miel mfa'a ya éteb nselek. 41 Ane be nga suan e mimbale mi mañ mibaé, be kele miel ane w'aye jimbi éteb, ane ô nga yem, te fe ngul ya fô'ôsan, ve ébône miel é nga bôlé amu ngul mintyôa. 42 Nde fe'e bezimbi é nga bo na, be wôé mimbôk, a za bo na, môt éziñ ya été a ye jok, a tubi. 43 Ve évet ntete bezimbi, a nga kômbô nyii Paul, a nga dibe be zen ya bo nkômbane wob. Ane a nga bendé na, ba be ne ngul ya jok, be wua menyôle mab e mañ été, be taté kui e kindik, 44 a ba bevok, be bebe'e e bityimbi yôb, nge na, e biôm bife ya miel été. Nalé ate a nga bo na, bese be kui kindi'i mvo'é.

Paul A Ne Ekôte Mañ Ya Malta

(Luk 10 : 19 ; M.M. 14 : 11, 12 ; 2 Kor 6 : 4-10 ; Behéb 13 :2)

28

1 Eyoñ bi maneya kui mvo'é, bi nga yeme na ékôte mañ éte j'alobane na, Malta. 2 Ane bebialebiala ya été be nga liti bia éye'an mvam. Amu be nga kôban nduan, a nyoñe bia bese, amu mveñ é nga taté noñ, nde aveb e nto. 3 Nde Paul a nga mane kôan ébañe nja'a a futi je e nduan, viet ô nga kui été amu ayôñ, ve fa'abe nye e wo, 4 Nde éyoñ bebialebiala be nga yene jôm é tyele nye a wo, be nga jôane na, Teke'e bisô na, môte nyô a ne ñwôé bôt, akôsabo a te so ntondô mfa'a ya mañ, ve zôsôô a nji me'ete na, a nyiñ. 5 Nde éyoñ a nga samese tit éte e nduan, teke'e wô'ô mintae. 6 Nde be nga yange be mombô'ô na, wo w'aye bime nye, nge na, a ye ku e si atemetem, a wu. Ve éyoñ be nga jaé yange, te yene mbia jam a bo'o nye, be nga veñesan asimesan afe, a jô na, a ne zambe éziñ. 7 Nde bifuse bi si bi Publius, évet ya ékôte mañ éte, bi mbe mefôla ya vôm ate ; nnye ate a nga nyoñe bia, a ba'ale bia melu mela a anyeb ese. 8 Nde a nga bo na, ésa Publius a nga bôô e si, a kone tit a ntui metyi. .Paul a nga ke jome nye, a nga ye'elan, a beté'é nye mo mé, a saé nye. 9 Nde éyoñe jam ete e nga boban, ba bevo'o fe be nga bili akon e ékôte mañ été, be nga zu, ane be nga saéban; 10 Be nga ve bia abui mimvean; nde éyoñ bi nga téé dulu miel, be nga futibiôm bi nga jembane bia e miel été.

Paul A Kui E Rôm

(M.M. 23 : 11 ; Rôm 1 : 9-15 ; 15 : 29 ; 3 Yôh 5-8)

Rev. Matthias
Secrétaire Général

11 Wôna, éyoñ ngon élal é nga lôl, bi nga téé dulu miel ya Aleksandria, ñwô ô nga lôlô ôyôn ékôte mañ éte, ô be'e ndem ya Mimbiasé Befam mibaé asu. 12 Ane bi nga sise si e Sirakus, a tabe valé môse mila. 13 Akôlô ya vôm ate bi nga ke bi akotan, ane bi nga kui e Régio. Nde éyoñ môse wua ô nga lôl, évuñulu ya nké é nga taté vuñ, môse baa bi nga kui Pôtiôlus. 14 Vôm ate nnye bi nga koé bobajañ, ane be nga ye'elane bia na bi tabe e be be melu zañbwa; nalé ate bi nga kui Rôm. 15 Ane bebojañ ya wôé, éyoñ be nga wô'ôtane bia, be nga zu tôbane bia azukui nté ya Ewônga Apius a Menda Beyeñ Mela. Eyoñ Paul a nga yene be, a nga ve Zambe akéva, a volôban nlem ? 16 Nde éyoñ bi nga nyiin e Rôm, be nga kañese na Paul a tabe étam, baa mone bezimbi a nga ba'ale nye.

Paul A Kate Foé E Rôm

(Yes 6: 9-12; 49: 5, 6; M.M. 13: 11; Rôm 10: 1-3; 11: 1-11)

17 Nde a nga bo na, éyoñ môse milal mi nga lôl, a nga sulane benya bômva a ya Beyude ya vôm ate; nde éyoñ be nga mane sulan, a nga jô be na, A bobajañ, akôsabo mamien me nga bo te bo jam éziñ ya wosan ayoñe dangan nge biyem ya betate bangan, ve be nga kee ma e mo me bôt ya Rôm aso Yéroualem ane mone mimbôk. 18 Eyoñ be nga fase ma, be nga kômbô suu ma, amu étom éziñ ya wu je é mbe momo e be ma. 19 Ve éyoñ Beyude be nga sôane jam ete, me nga tindibane na, me kuli ajô dam e be Kaiza, akôsabo me nji bi jam éziñ ya bo'olô ayoñe dam. 20 Ajô ete, amu éfia éte, me nga sili na me yene mia, a kobô mia, amu na, me ne nka'an ngôkob nyô, ve amu ndinlem ya Israël. 21 Nde be nga jô nye na, Biabebien bi nji nyoñe bekalate, be so'o si ya Yudéa, ajô dôé; nalé fe, mfa'a ya bobajañ be maneya suan, teke'e môl éziñ ya été a nga kate bia foé, nge kobô mbia jam ajô dôé. 22 Ve bi akômbô wô'ô womien, aval ane w'akobô mam w'asimesan; amu mfa'a ya ngame nyô, jam bi ayem e ne na, b'akobô je abé vôm ase.

23 Nde éyoñ be nga mane yili ngume môs, be nga zu étua abui e vôm a nga too. Ane a nga kuli be ajô éjôé Zambe, akôlô mametyé akekui mamengô'é, a liti'i be ajô Yésus, ataté metiñ me Môze a bekulumejô. 24 Ane bevo'o be nga dutuban amu mejô a nga kobô, a ba bevo'o be nga sôan. 25 Nde éyoñ a maneya be tot éfia ji na, Mfufub Nsisim a nga bele éyoñ a nga kobô beéso benan anyu nkulumejô Yesaya, 26 na,

“Kele' e be bôte ba, ajô na,

Mi aye fo'o wôk, ve teke'e yem;

mi aye fo'o yen, ve teke'e yemelan.

27 Amu minleme ya bôt ba mi boya ayet,

Rev. Matthias
Secrétaire Général

be boya melo mab adit ya wôk,
be dibeya mise mab,
be za yemelan a mise ma,
a wô'ô a melo mab,
a yem a minleme miab,
ane be ne kôñelane na, be saéban.”

28 Ajô ete, yemekane na, nyiane Zambe wu ô nga lômban e be biku, mbie bi aye wôk. [29 Nde éyoñ a nga mane kobô mejô ma, Beyude be nga kôlô, bebien bebien be nga bo môman abui zañe jab.]

30 Nde a nga beta tabe mingum mimbu mibaé e nda émien a nga bo a yaka'an. Ane a nga bo a nyoñe ba bese be nga bo be kele e be nye, 31 a kate be foé ya éjôé Zambe, a ye'ele'e be ajô Nti Yésus Krist ne ngeeñ, teke'e mô't a kame nye.

A portrait of Rev. Matthias, a man with glasses, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie. The image is semi-transparent and serves as a background for the text.

Rev. Matthias
Secrétaire Général